

Meerjarenprogramma 2019-2022

Veiligheid

Een veilige stad begint in de buurt

Gemeente Maastricht

Meerjarenprogramma 2019-2022

Veiligheid

Een veilige stad begint in de buurt

Inhoudsopgave

Voorwoord burgemeester	5
Samenvatting	7
1. Inleiding	11
2. Lokale veiligheid	15
3. Integrale veiligheidsanalyse	19
4. Missie en visie	23
a. Missie stedelijke veiligheid Maastricht 2019-2022	23
b. Algemene doelstellingen 2019-2022	24
c. Onze visie op (lokale) veiligheid	25
5. Wat gaan we daarvoor doen?	29
Focus op prioritaire veiligheidsthema's	29
Informatiegestuurd	29
Vanuit solide verbindingen	30
6. Prioritaire thema's uitgewerkt	33
Intensivering aanpak van ondermijning	33
Voortzetting aanpak van veelvoorkomende criminaliteit	35
Aanpak van (veiligheidsgerelateerde) overlast	38
7. Veiligheidsbeleving	43
8. Solide verbindingen	47
Verbinding handhaving openbare ruimte, politie (voor de voordeur)	47
Verbinding sociaal domein: zorg en veiligheid (achter de voordeur)	48
Verbinding fysiek domein: de fysieke leefomgeving	50
Borgen lokaal belang in bovenlokale netwerken	51
9. Communicatie	55
10. Overige aandachts- en uitgangspunten	59
Bijlagen	63
Bijlage I: Definitie veiligheid/veiligheidsvelden Kernbeleid Veiligheid	63
Bijlage II: Uitvoeringsagenda 2019-2020	65
Prioritaire aanpak veiligheid	65
Informatiegestuurd	67
Vanuit solide verbindingen	68
Reguliere aanpak veiligheid	69

Voorwoord burgemeester

De afgelopen periode hebben we vanuit het Meerjarenprogramma Veiligheid 2015-2018 stappen gezet in het veiliger maken van onze stad. De veiligheidsanalyse die in oktober 2018 met de raad is gedeeld laat dit duidelijk zien: de geregistreerde criminaliteit is in omvang gedaald en ook de beleving van veiligheid is verbeterd.

Maar we zijn er nog niet: er zijn nog steeds buurten in de stad die extra aandacht vanuit veiligheid nodig hebben. En ondanks onze inspanningen en aandacht voor de veiligheid in onze stad, worden deze inspanningen en aandacht nog niet altijd door inwoners herkend en gevoeld. Dat willen wij niet: iedere Maastrichtenaar moet zich zo veilig mogelijk kunnen voelen, in de stad als zodanig maar ook en vooral in zijn directe woonomgeving.

Vandaar de titel van onze nieuwe meerjarenbeleid veiligheid: Een veilige stad begint in de buurt'. Met deze titel geven wij aan dat wij onze ingezette aanpak willen voortzetten, maar dan veel dichter vanuit de leefwereld van onze inwoners. De beweging naar de buurten en straten in onze stad willen wij nadrukkelijker gaan maken in de periode 2019-2022. Samen met onze veiligheidspartners, samen met onze maatschappelijke partners en vooral ... samen met de bewoners en ondernemers in deze buurten en straten.

Natuurlijk pakken wij ook de veiligheidsthema's aan die voor de stad als geheel van groot belang zijn. Daarbij krijgt het groeiende probleem van de ondermijning hoge prioriteit. Want criminelen maken steeds meer op illegale wijze gebruik van de legale systemen door witwassen, oplichting, fraude en cybercriminaliteit. En ook de aanpak van de zogeheten high impact crimes als straatroven, inbraken, fysiek geweld, diefstal en overvallen wordt de komende jaren onverminderd voortgezet, evenals de aanpak van overlast. Overlast in zijn algemeenheid heeft een duidelijke invloed op de gevoelens van veiligheid in de stad, terwijl de zwaardere vormen hiervan zelfs tot verstoring van de openbare orde en onveiligheid kunnen leiden.

Veiligheid is een recht van iedereen: wie je ook bent, wat je ook doet, waar je ook woont. Veiligheid ontstaat echter niet alleen door een succesvolle bestrijding van misdrijven en bedreigingen. Veiligheid is ook een gevoel, het gevoel veilig te zijn in je huis en woonomgeving, veilig te kunnen werken, naar school te gaan en te kunnen vertoeven in de stad. Veiligheid is iets wat ons dan ook allemaal verbindt: het raakt alle facetten van ons leven.

Vandaar dat we de komende jaren vanuit het college ook integraal uitvoering geven aan de speerpunten van dit meerjarenbeleid en vandaar dat we onze inwoners vaak gaan vragen om mee te helpen met deze uitvoering. Inwoners weten het beste wat er in hun omgeving speelt: zoals gezegd: 'een veilige stad begint in de buurt'

In een tweejaarlijkse agenda is hiertoe een groot aantal uitwerkingpunten en maatregelen opgesomd, variërend van preventieve maatregelen op het gebied van maatschappelijke ondersteuning, (buurt)zorg en onderwijs tot het tegengaan van overlast, zoals overlast van drugshandel en (zware) woonoverlast.

Ik nodig u uit met mij deze agenda op te pakken. Samen maken we Maastricht veilig.

Annemarie Penn-te Strake,
burgemeester van Maastricht

Laan van
Brunswijk

Wijngaardstraat

fietspad

fietsen toegestaan
brom- en
snorfietsen
verboden

Samenvatting

Het Meerjarenprogramma veiligheid Maastricht 2019-2022 beschrijft de veiligheidsthema's waarmee we de komende 4 jaar aan de slag gaan. Ons doel? Een zo veilig mogelijk Maastricht in 2022. Anders dan eerst geven we onze veiligheidsaanpak nu nadrukkelijker vorm vanuit de leefwereld van onze buurten en inwoners. Wat een meerjarenprogramma inhoudt, wat het vertrekpunt is, hoe we verdergaan en wat u per hoofdstuk kunt verwachten, leest u in deze samenvatting.

Wat is een meerjarenprogramma?

Een meerjarenprogramma beschrijft vanuit een stedelijke blik de beleidsmatige kaders en uitgangspunten van een bepaald onderwerp. In dit geval veiligheid. We bepalen welke richting we uit willen: wat willen we bereiken met onze veiligheidsaanpak? En hoe willen we dat doen? De concrete aanpak wordt uitgewerkt in (tweejaarlijkse) uitvoeringsagenda's.

Wat is het vertrekpunt voor het programma?

Als basis voor dit meerjarenprogramma is een analyse gemaakt van de veiligheidssituatie in Maastricht. De actieve betrokkenheid en inbreng van in- en externe partners maakt dit tot een herkenbaar en breed onderschreven beeld van de veiligheidssituatie in de stad eind 2017. De veiligheidsanalyse laat zien dat de afgelopen jaren stappen gezet zijn in het verbeteren van de veiligheid in de stad. Tegelijkertijd toont dit beeld ook aan dat deze aanpak in de dagelijkse leefwereld van onze inwoners nog onvoldoende voelbaar is.

Wat gaan we doen?

Uit de veiligheidsanalyse blijkt dat het nodig is om de komende jaren ondermijnende criminaliteit, veiligheidsgerelateerde overlast, veelvoorkomende criminaliteit (zoals woninginbraak, zakkenrollerij en voertuigcriminaliteit) en veiligheidsbeleving centraal te stellen in onze veiligheidsaanpak. Dit doen we door de al ingezette aanpak op deze thema's voort te zetten. Alleen gaan we de komende jaren de veiligheidsaanpak nadrukkelijker vanuit de leefwereld van onze buurten en inwoners vormgeven. Met andere woorden: naast een aantal stadsbrede thema's staat de maatschappelijke opgave centraal. Die aanpak moet zichtbaar, voelbaar en herkenbaar zijn voor onze inwoners. Vandaar ook de titel van het programma: een veilige stad begint in de buurt. Bij deze aanpak betrekken we andere domeinen en partners. We hebben het dan over het sociale en het fysieke domein en sleutelpartners als politie, het Openbaar Ministerie en het Veiligheidshuis.

Wat komt in welk hoofdstuk aan bod?

In hoofdstuk 2 beschrijven we de ontwikkeling van de veiligheidsaanpak. De veiligheidsaanpak was ooit een gemeentelijke taak met sterk repressieve insteek. In de afgelopen decennia heeft de aanpak zich ontwikkeld naar een integrale aanpak van veiligheidsvraagstukken.

In hoofdstuk 3 vindt u een korte samenvatting van de conclusies van de integrale veiligheidsanalyse. De afgelopen jaren zijn stappen gezet in het verbeteren van de veiligheid in de stad. Toch zijn er nog steeds buurten die kwetsbaar zijn en waar de veiligheid en leefbaarheid aandacht vragen.

Vanuit deze veiligheidsanalyse geeft hoofdstuk 4 de missie en visie weer die de komende periode centraal staan bij het werken aan veiligheid: een zo veilig mogelijk Maastricht in 2022.

Hoofdstuk 5 laat zien welke zaken prioriteit krijgen om deze missie en visie waar te maken. Centraal staat de aanpak van ondermijnende criminaliteit. Ook de aanpak van veiligheidsgerelateerde overlast en veelvoorkomende criminaliteit krijgt de komende jaren voorrang. Dit alles met een voortdurende aandacht voor de veiligheidsbeleving.

De hoofdstukken 6, 7 en 8 gaan dieper in op de thema's, verbindingen en uitgangspunten. Hoofdstuk 9 beschrijft het belang van een goede communicatie. We sluiten af met een aantal overige (meer organisatorische) aandachts- en uitgangspunten.

Bijlagen

In de bijlagen vindt u een definitieoverzicht en de uitvoeringsagenda voor de periode 2019-2020. Ook hebben we een overzicht opgenomen van thema's en acties die vanuit veiligheid regulier worden opgepakt (going concern).

Hoe verder?

De concrete uitvoering van dit meerjarenprogramma vindt plaats vanuit (tweejaarlijkse) uitvoeringsagenda's. De stand van zaken van deze uitvoering brengen wij periodiek in kaart. In bijlage 2 vindt u de eerste uitvoeringsagenda voor de periode 2019-2020. Na een tussentijdse evaluatie eind 2020 wordt aansluitend de tweede uitvoeringsagenda (2021-2022) opgesteld.

Inleiding

Hoofdstuk 1

Inleiding

“Een ontspannen, aantrekkelijke stad is bovenal een veilige stad. Niet alleen in cijfers, maar ook in beleving. Integrale samenwerking rondom veiligheidsthema’s binnen het sociale en fysieke domein is daarbij van wezenlijk belang. Gemeentelijke handhavers en politie zien in goede coördinatie toe op rust en veiligheid in buurten. Deze integrale aanpak houdt ook drugsoverlast en –criminaliteit beheersbaar. De positieve lijn in veiligheidscijfers is in 2030 ook zichtbaar en voelbaar in een positievere veiligheidsbeleving. Door vroegtijdig signaleren en intensieve samenwerking op wijk- en buurtniveau is radicalisering in 2030 vrijwel uitgebannen.”

Met dit wensbeeld geeft het Coalitieakkoord 2018-2022 Maastricht, onbegrensd en ontspannen ¹ aan dat veiligheid een basisvoorwaarde is voor een goede leefkwaliteit. De aantrekkelijkheid van de stad wordt in belangrijke mate bepaald door de mate waarin inwoners, ondernemers en bezoekers zich veilig kunnen voelen in de stad.

Het coalitieakkoord richt haar eindhorizon hierbij op het jaar 2030 en wil op weg hiernaartoe in de periode 2018-2022 stappen zetten. Dit Meerjarenprogramma veiligheid richt zich op de periode 2019-2022 en geeft voor wat betreft het veiligheidsbeleid vanuit stedelijk perspectief de marsroute hierbij aan. Het programma bouwt voort op het Veiligheidsprogramma 2015-2018. Zo voldoen we ook aan de verplichting in de Politiewet 2012 om 1 keer in de 4 jaar een veiligheidsplan vast te stellen over lokale veiligheid.

¹ Maastricht Onbegrensd en ontspannen, onderhandelingsresultaat betreffende Hoofdlijnenakkoord Coalitie 2018-2022, 4 juni 2018.

Lokale veiligheid

Hoofdstuk 2

Lokale veiligheid

Drie tot vier decennia geleden was veiligheid een bescheiden en overzichtelijk gemeentelijk taakveld met een sterk repressieve insteek. Lokale veiligheid was sterk gericht op de openbare orde en was vooral een verhaal van gemeente en politie. Lokale veiligheid heeft zich sindsdien relatief snel ontwikkeld. Eerst door ook preventie als aandachtspunt mee te nemen en vervolgens door uit te groeien tot een integrale aanpak van veiligheidsvraagstukken. Met integraal bedoelen we afstemming en samenwerking met partners binnen de veiligheidsketen én met partners uit andere domeinen, zoals het sociale en fysieke domein. Het wordt steeds duidelijker dat deze veiligheidsaanpak vooral resultaat en effect heeft als ze niet alleen vanuit het schaalniveau van de stad, maar ook vanuit de belevingswereld van de inwoners² wordt benaderd. Daarom is het belangrijk om én de juiste focus te leggen op de grote vraagstukken en thema's die de veiligheid van de stad als geheel bedreigen én genoeg oog en inzet te hebben voor overlast en onveiligheid in de leefwereld van inwoners. Op het niveau van de stad kan het van belang zijn om woninginbraken terug te brengen van bijvoorbeeld 15 naar 12 procent. Terwijl op het niveau van de buurt en de straat inwoners veiligheid meten vanuit een andere invalshoek: de overlastgevende buurman, de inbraak in de straat, ongure types bij een leegstaand pand in de buurt.

Veiligheid is van grote invloed op de kwaliteit van ons maatschappelijk leven. Inwoners moeten zich veilig kunnen voelen in hun leefomgeving. Dit betekent niet dat de overheid een allesomvattende beschermende rol heeft. De zorg voor veiligheid is ieders verantwoordelijkheid. Daarbij geldt dat 100 procent veilig niet bestaat. Niet alles kan voorkomen worden of kan met een vingerknip worden opgelost.

De gemeente is meer en meer in de centrale regierol terechtgekomen. In eerste instantie beperkte deze zich tot de zorg voor een lokaal beleid. Sinds een aantal jaren richt deze regierol zich ook op de uitvoering: zitten de juiste partijen aan tafel? Wie doet wat? Wie is eigenaar? Wie coördineert?

De centrale regierol bestaat uit 3 opgaven.

1. Het organiseren van een slagvaardige veiligheidsaanpak

Het is de verantwoordelijkheid van de gemeente om een effectieve en daadkrachtige aanpak te organiseren als veiligheidsvraagstukken:

- dusdanig zwaar en/of complex zijn
- de veiligheid in stad en buurt aantasten en
- een bedreiging vormen voor de lokale openbare orde en veiligheid.

De verantwoordelijkheid, het eigenaarschap, voor (het organiseren van) deze aanpak ligt primair bij het lokale veiligheidsdomein. De burgemeester vervult als portefeuillehouder veiligheid een centrale coördinerende rol. Het effect van deze aanpak wordt sterker als hierbij ook de opbrengst vanuit de netwerk-samenwerking en de burgerbetrokkenheid ingezet kunnen worden (zie punten 2 en 3).

² Het woord inwoners wordt hier gebruikt als een verzamelbegrip waarmee ook bedoeld worden: ondernemers en werknemers, bezoekers en toeristen en alle anderen die op enig moment in stad of buurt verblijven.

2. Het verbinden van en met partners (netwerksamenwerking)

Lokale veiligheid vraagt om betrokkenheid en inzet van professionele en maatschappelijke partners. Partners die vaak al vanuit hun verantwoordelijkheid en werkgebied met parallelle of dezelfde thematieken bezig zijn. Bijvoorbeeld een woningcorporatie die ook bezig is met het oplossen van zware woonoverlast in een complex. Of een sociaal team dat zich zorgen maakt over een verwarde man die overlast in zijn straat veroorzaakt. Het slim verbinden en organiseren van samenhang tussen de expertise van professionele partners en het maatschappelijke middenveld (scholen, woningcorporaties, ondernemers, Veilige Buurten Teams) vergroot het succes van de aanpak.

Tegelijkertijd wordt er ook verbinding en betrokkenheid gezocht met andere domeinen en organisaties over thema's die niet primair tot het veiligheidsdomein behoren. Het zijn thema's waarbij de betrokkenheid van veiligheid wel gewenst en noodzakelijk kan zijn. Denk aan geluidsoverlast (Wabo handhaven) of moeilijk opvoedbare jeugd (sociaal domein).

3. Het regisseren van een integrale aanpak die aansluit bij de overlast- en veiligheidsbeleving in buurt en straat (burgerbetrokkenheid)

Weten wat er speelt in de buurten is cruciaal voor een herkenbare aanpak. Buurtbewoners weten het beste wat er leeft en waar en wat er nodig is om overlast en onveiligheid in hun buurt tegen te gaan. In de aanpak hebben zij zelf inbreng en kunnen ze verantwoordelijkheid nemen. Overlast en onveiligheid vormen in de beleving van inwoners vaak 1 geheel. Uit analyse van die beleving blijkt dat het vaak gaat om een gelaagdheid van problematieken. Een integrale aanpak vanuit veiligheid en vanuit een gedeeld eigenaarschap van andere domeinen is essentieel.

Integrale veiligheidsanalyse

Integrale veiligheidsanalyse

Als basis voor dit meerjarenprogramma is een analyse gemaakt van de veiligheids-situatie in Maastricht³. De actieve betrokkenheid en inbreng van in- en externe partners maakt dit tot een herkenbaar en breed onderschreven beeld van de veiligheids-situatie in de stad eind 2017. De veiligheidsanalyse laat zien dat de afgelopen jaren stappen gezet zijn in het verbeteren van de veiligheid in de stad. Tegelijkertijd toont dit beeld ook aan dat deze aanpak in de dagelijkse leefwereld van onze inwoners nog onvoldoende voelbaar is.

Er zijn nog steeds buurten die kwetsbaar zijn en waar de veiligheid en leefbaarheid in het geding zijn, ondanks de verbeteringen op het niveau van de stad. De steeds complexer wordende maatschappij leidt ertoe dat burgers bestaande zekerheden verliezen. En dat heeft invloed op de mate waarin zij zich veilig voelen.

Vanuit de veiligheidsanalyse blijkt dat:

- **vooral in de sociaal kwetsbare wijken de leefbaarheid in het geding is**
Buurtbewoners voelen zich onveilig als in een buurt sprake is van (sociale en/of fysieke) overlast die niet adequaat aangepakt wordt. Bij sociale overlast gaat het dan om overlast door de aanwezigheid van drugshandel, overlast van hangjongeren en asociaal gedrag door buurtbewoners. Fysieke overlast betreft vernieling, bekladding, hondenpoep, vervuiling en achterstallig onderhoud. Als overlastgevend gedrag de overhand krijgt en onvoldoende gecorrigeerd wordt, leidt dit tot normvervaging.
- **gebrek aan informele sociale controle en normvervaging een voedingsbodem vormen voor overlast en (veelvoorkomende) criminaliteit**
Gebrek aan onderling contact en gebrek aan bekendheid met de buurt/buren leiden tot onduidelijkheid over wat men van elkaar mag verwachten als het gaat over de geldende normen en waarden in de buurt. Dit leidt tot een afname van het draagvlak bij buurtbewoners om in te grijpen bij overlastsituaties in de buurt. De complexiteit van de huidige samenleving is daarbij een versterkende factor.
- **criminelen steeds vaker proberen de rol van de overheid in de buurt over te nemen**
Criminelen bieden in de buurt bijvoorbeeld bescherming tegen overlast door gebruik te maken van intimidatie of geweld en dienen als geldschietter bij schulden. Inwoners worden zo gewild en ongewild afhankelijk van criminele organisaties. Deze georganiseerde criminaliteit is onlosmakelijk verbonden met ondermijning. Als criminaliteit en normafwijkend gedrag in de buurt de overhand krijgt, neemt het vertrouwen in de overheid af.

3 Integrale veiligheidsanalyse 2019-2022 gemeente Maastricht (juni 2018, informatieronde raad 9 oktober 2018) en cijfermatige Bijlage 1 (bijlage 1). Deze veiligheidsanalyse is gebaseerd op Kernbeleid Veiligheid van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en schetst het veiligheidsbeeld in de stad op basis van:

- een cijfermatig overzicht van de subjectieve en objectieve veiligheid in de stad in de periode 2014-2017.
- de resultaten van een enquête onder in- en externe partners (professioneel en maatschappelijk) waarbij zij hun mening geven over de veiligheid in Maastricht;
- een bespreking van deze analyse met in- en externe partners. Dit als aanvulling op een groot aantal bilaterale gesprekken.

Om de veiligheidsbeleving in Maastricht te verhogen is het belangrijk om (ondermijnende) criminaliteit en overlast in de buurt adequaat aan te pakken en de collectieve sociale weerbaarheid van de buurt te verhogen. Inwoners moeten erop kunnen vertrouwen dat de overheid hen kan beschermen en helpen. Een goede verbinding met het sociaal domein en nauwe publiek-private samenwerking zijn cruciaal in de bestrijding van deze ondermijnende criminaliteit.

Ondermijning

Ondermijning is het aantasten van de fundamenten van onze maatschappij door (georganiseerde) criminaliteit. En met die fundamenten bedoelen we het financieel-economische stelsel, de leefbaarheid, de ecologische omgeving, de moraliteit en het rechtsgevoel, de rechtsstaat en zijn instituties.

De term ondermijning gebruiken we om te verwijzen naar de schadelijke effecten van bijvoorbeeld drugshandel, mensenhandel, witwassen en Outlaw Motorcycle Gangs. De criminele activiteiten en de overlast die mensen hiervan ervaren ontwrichten de leefbaarheid. Als mensen dit crimineel gedrag als voorbeeld of statusverhogend gaan zien, dan komt de moraliteit onder druk te staan. Het beeld dat de overheid onvoldoende of helemaal niet ingrijpt, kan funest zijn voor het rechtsgevoel en aanzetten tot normoverschrijdend gedrag. Het kan zelfs leiden tot aantasting van de rechtsstaat en zijn instituties.

Betrokkenheid op lokaal niveau is de beste basis voor een duurzame en effectieve aanpak van ondermijning. De meeste problemen zijn vaak geworteld in de wijk of buurt. Daar voelen burgers de uitwerking van ondermijning het sterkst. En daar is de behoefte om in te grijpen het grootst.

• de minder zichtbare criminaliteit toeneemt

De ingrijpende, geregistreerde criminaliteit voor burgers (straatrovers, woninginbraken, overvallen) neemt af; de minder zichtbare criminaliteit (fraude, oplichting, ondermijning) neemt toe. Vanuit de digitale wereld ontstaan nieuwe vormen van criminaliteit (digitale oplichting, het hacken van accounts en systemen). Klassieke criminaliteit wordt in een digitaal jasje gestoken (witwassen van geld, plunderen van bankrekeningen). De digitale wereld biedt een snel kanaal waarop criminaliteit zich kan organiseren. En soms heeft deze wereld ook zijn weerslag op de fysieke openbare orde en veiligheid (denk aan een oproep op het web van voetbalsupporters om de aanhang van een rivaliserende club te treffen of project X in de gemeente Haren). De uitdaging is om waar mogelijk deze vormen van criminaliteit uit de anonimiteit te halen en maatschappelijk zichtbaarder te maken.

Missie en visie

Hoofdstuk 4

Missie en visie

a. Missie stedelijke veiligheid Maastricht 2019-2022

Vanuit het Meerjarenprogramma veiligheid 2015-2018 hebben wij goede resultaten bereikt waar we als stad trots op kunnen zijn: de objectieve (geregistreerde) criminaliteit is in omvang zichtbaar gedaald. Ook in het verbeteren van de veiligheidsbeleving in de stad zijn goede stappen gezet⁴.

We willen de komende periode deze resultaten behouden of verder verbeteren. Daarbij bouwen we voort op de ingezette aanpak en samenwerking.

Dat gebeurt vanuit het besef dat we er nog niet zijn. Er is nog steeds sprake van overlast en onveiligheid in de stad. Die wordt vooral gevoeld in de directe leefwereld van burgers: in de buurten.

Daarom hebben we samen met partners geconcludeerd dat de aanpak op onderdelen anders moet. De komende jaren willen we de aanpak van veiligheid naar een ander plan brengen. Daarvoor moeten de juiste doelen en veiligheidsthema's inhoudelijk centraal staan én vooral ook de aanvliegroute. Die moet informatie-gestuurd en veel meer in samenhang zijn. Er moet breder gekeken worden dan alleen naar veiligheid. En de aanvliegroute moet gebaseerd zijn op de leef- en belevingswereld van burgers en ondernemers in de stad.

Vanuit deze noties staat bij het werken aan de veiligheid in Maastricht als stedelijke veiligheidsmissie centraal:

Streven

Wij streven naar een zo veilig mogelijk Maastricht in 2022. Een stad waar criminaliteit, misdaad en overlast zo weinig mogelijk voorkomen en waar inwoners, ondernemers en bezoekers vanuit een zo veilig mogelijk gevoel kunnen wonen, werken en verblijven.

Wij bouwen voort op onze ingezette aanpak maar richten ons hierbij meer dan voorheen op de belevingswereld van onze inwoners. Samen met deze inwoners en met betrokken partners werken wij thema- en gebiedsgericht aan een herkenbare en zichtbare verbetering van de veiligheid in buurt en straat. Wij brengen veiligheid terug naar de buurt.

⁴ Verwezen wordt naar de Veiligheidsanalyse (zie noot 3) en de diverse rapportages over de voortgang en resultaten van het Meerjarenprogramma veiligheid Maastricht 2015-2018 (lokale P & C-cyclus, periodieke rapportages raad en lokale driehoek).

b. Algemene doelstellingen 2019-2022

Van de missie zijn 3 doelstellingen afgeleid die in de periode 2019 tot en met 2022 centraal staan. De uitvoeringsstand gebruiken we als graadmeter om te beoordelen of we op de goede weg zitten ⁵.

I Het verbeteren van de objectieve (geregistreerde) veiligheid

We hebben het over objectieve veiligheid omdat het gaat over de bij de politie bekende, geregistreerde feiten. Het betreft vormen van criminaliteit die daadwerkelijk hebben plaatsgevonden; overlast die daadwerkelijk is gemeld ⁶.

Objectieve veiligheid is het totaal van woninginbraak, moord, openlijk geweld, bedreiging, mishandeling, straatroof, overval woning, zedenmisdrijf, inbraak garage/schuur/box, zakkenrollerij, diefstallen water, overige vermogensdelicten, autokraak, autodiefstal, (brom)fietsendiefstal, diefstal overige voertuigen).

Algemene doelstelling objectieve (geregistreerde) veiligheid 2022

In 2017 is het totale slachtofferschap van de inwoners van Maastricht van de delicten vallend onder objectieve veiligheid trendmatig gedaald tot 55,9%. In de periode 2019-2022 continueren wij deze trend door elk jaar een verdere daling van dit slachtofferschap te realiseren.

II Het verhogen van de veiligheidsgevoelens (subjectieve veiligheid)

Het is belangrijk dat onze inwoners zich veilig voelen. Hier is verbetering mogelijk en daar willen we de komende tijd ook voor zorgen.

Belangrijke indicatoren hierbij zijn het zich 'wel eens onveilig voelen in de buurt' en het 'rapportcijfer voor de veiligheid van de buurt'. Voor het meten van vooruitgang op deze indicatoren gebruiken we op stedelijk niveau de Integrale veiligheidsmonitor (IVM) ⁷ als basis.

Algemene doelstelling subjectieve veiligheid (veiligheidsgevoelens) 2022

In 2022 is het percentage inwoners van Maastricht dat zich wel eens onveilig voelt in de buurt gelijk aan of lager dan 25 procent. In 2022 is het Maastrichtse rapportcijfer voor de veiligheid in de buurt gelijk aan dan wel hoger dan een 7.

⁵ Hierbij zijn in dit programma op diverse plaatsen 'effectindicatoren' opgenomen die een indicatie geven of een nagestreefd effect bereikt wordt. Bij de uitvoering van dit MJP en de jaarlijkse P en C-cyclus werken wij deze effectindicatoren waar mogelijk uit in 'prestatie-indicatoren'.

⁶ Een definitie van veiligheid is opgenomen in bijlage I.

⁷ De Integrale veiligheidsmonitor is een tweejaarlijks terugkerend, grootschalig onderzoek naar de gevoelens van veiligheid bij de bevolking. Ook zaken als leefbaarheid in de buurt, buurtproblemen en slachtofferschap worden gemeten. Op stedelijk niveau kunnen vanuit deze monitor met een betrouwbaarheid van 95 procent conclusies getrokken worden over de veiligheidsbeleving van de Maastrichtenaren.

III Opgavegericht werken aan veiligheid

“Als gemeente bieden we veel ruimte voor experimenten op het gebied van dialoog, burgerparticipatie en samenwerking (‘cocreatie’). We bieden succesvolle experimenten continuïteit en gaan deze stadsbreed toepassen. Niet-geslaagde experimenten beëindigen we, maar niet zonder ervan te hebben geleerd.”

Deze passage uit het Coalitieakkoord 2018-2022⁸ laat zien dat de gemeente inzet op een gezamenlijke focus op het maatschappelijk resultaat. Veiligheid is hierbij één van de centrale thema’s samen met bijvoorbeeld armoede, zorg en de kwaliteit van de openbare ruimte. Door vanuit deze organisatiebrede ontwikkeling te streven naar waardecreatie in buurten en integraal aan de slag te gaan met thema’s die invloed hebben op de veiligheid in buurten, ontstaat een win-winsituatie (1+1=3). De maatschappelijke opgave is uitgangspunt

Algemene doelstelling opgavegericht werken aan veiligheid 2022

In 2022 werkt de gemeente met een integrale werkwijze, vanuit 1 organisatie en met 1 (integraal) aanspreekpunt aan de veiligheid en de veiligheidsbeleving in een aantal (pilot)buurten, door als 1 gemeente te opereren. Daarbij wordt veiligheid actief meegenomen in een netwerk van partijen en is veiligheid dichter tegen de belevingswereld van de inwoners aan georganiseerd. Fysiek contact in en met de buurt is hierbij cruciaal. Wij meten deze doelstelling aan de hand van ‘het oordeel van de inwoners over het functioneren van de gemeente met betrekking tot de aanpak van leefbaarheid en veiligheid’. Het percentage inwoners dat hierover tevreden is, is gelijk aan of hoger dan 35 procent (2017: 31 procent, Integrale veiligheidsmonitor).

c. Onze visie op (lokale) veiligheid

Overlast, veelvoorkomende criminaliteit en ondermijning vormen een bedreiging voor de leefbaarheid in bepaalde buurten van Maastricht. Een disbalans op deze thema’s heeft invloed op de sociale cohesie in de buurt, zeker in de huidige complexe maatschappij. Als in een buurt sprake is van toenemende overlast door intimiderende personen en (ondermijnende) criminelen steeds meer grip krijgen op de buurt, dan leidt dit tot normvervaging. Inwoners weten niet meer wat ze van elkaar kunnen verwachten. En er is geen gedeelde overeenstemming over de geldende normen en waarden in de buurt. De collectieve weerbaarheid van inwoners neemt af en daarmee de informele sociale controle die noodzakelijk is voor het zelfcontrolerend vermogen van de buurt en het tegengaan van vervuiling en verloedering. Onveiligheidsgevoelens nemen toe en kwetsbare personen lopen een verhoogd risico misbruikt te worden door criminelen.

⁸ Maastricht Onbegrensd en ontspannen, onderhandelingsresultaat betreffende Hoofdlijnenakkoord Coalitie 2018-2022, 4 juni 2018, pagina 8.

Onze visie op de aanpak

“Lokale veiligheid is vooral veiligheid op de schaal van de burger”.⁹

Deze quote van de Raad voor het Openbaar Bestuur sluit aan bij de groeiende behoefte vanuit buurten aan een schone, leefbare en veilige directe woon- en leefomgeving, zoals in het coalitieakkoord aangeduid.

Lokale veiligheid raakt iedereen die als inwoner, ondernemer of bezoeker onderdeel is van de Maastrichtse samenleving. De zorg voor een veilig klimaat in de stad is dan ook niet alleen een opgave voor de lokale overheid, maar een taak voor iedereen: inwoners, ondernemers, overheid en professionele en maatschappelijke partners. In het domein van de lokale veiligheid is het belangrijk dat de infrastructuur een daadkrachtige veiligheidsaanpak ondersteunt.

Dé uitdaging voor de komende periode is dan ook om de ingezette aanpak van veiligheidsthema's stevig voort te zetten. Verdere resultaten kunnen we boeken door nadrukkelijker de verbindende netwerken vanuit de Maastrichtse samenleving (inwoners, ondernemers, professionele en maatschappelijke partners) uit te nodigen om mee te doen. Om veiligheid meer te integreren in een brede, opgavegerichte aanpak, waarbij de gemeente als 1 overheid aanwezig is in een buurt. Hierdoor worden het draagvlak van en de betrokkenheid bij de veiligheidsaanpak versterkt. Daardoor wordt deze aanpak in stad, buurt en straat voor onze inwoners zichtbaar, herkenbaar en voelbaar.

Kerntaak van het programma Veiligheid

De kerntaak van het programma Veiligheid is dan ook vooral het organiseren van de samenwerking die nodig is voor een veilige stad waar iedereen zich veilig kan voelen. Die samenwerking wordt georganiseerd en opgezocht tussen beleidsdomeinen en uitvoerende diensten (intern), tussen en met professionele en maatschappelijke partners en met burgers en ondernemers in de buurt.

⁹ Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB), Nationaal investeren in lokale veiligheid, november 2014, pagina 8).

Wat gaan we
daarvoor doen?

Hoofdstuk 5

Wat gaan we daarvoor doen?

Focus op prioritaire veiligheidsthema's

Het betreft hier de *core business* van veiligheid: de zorg voor openbare orde en veiligheid.

Wij zorgen voor een zo hoog mogelijk veiligheidsniveau in de stad. Dit doen wij door de lokale veiligheidsaanpak te richten op de veiligheidsthema's die de komende jaren de grootste bedreiging vormen voor de openbare orde en veiligheid in de stad (prioritaire thema's).

Prioritaire thema's zijn thema's die bepalend zijn voor het bereiken van de ambities en doelen van dit meerjarenprogramma. Wij voorzien deze thema's samen met onze professionele en maatschappelijke partners van een geïntensiveerde en resultaatgerichte aanpak.

Op basis van de opgestelde veiligheidsanalyse en met instemming en draagvlak van onze partners richten wij ons vanuit dit meerjarenprogramma in de periode 2019-2022 prioritair op de volgende punten.

Prioriteiten meerjarenprogramma

- Een centrale focus op de aanpak van ondermijnende criminaliteit
- Het voortzetten van de ingezette aanpak van veel voorkomende criminaliteit
- Een samenhangende aanpak van (veiligheidsgerelateerde) overlast
Zowel vanuit een repressieve inzet (waaronder handhaving van de openbare orde) als preventieve maatregelen en met betrokkenheid van andere (interne) domeinen, inwoners en professionele en maatschappelijke partners.
- En een voortdurende aandacht voor de veiligheidsbeleving als rode draad.

In hoofdstuk 6 worden deze prioriteiten uitgewerkt terwijl in hoofdstuk 7 staat hoe de ingezette aanpak van veiligheidsbeleving de komende vier jaren wordt doorgezet. Daarnaast is in bijlage II voor de jaren 2019-2020 een uitvoeringsagenda opgenomen, waarin naast een uitwerking van de prioriteiten tevens per veiligheidsveld enkele highlights zijn aangeduid die we naast de inzet op deze prioritaire thema's vanuit de reguliere inzet voor veiligheid eveneens blijven doen.

Informatiegestuurd

Willen we effectief werken aan veiligheid dan moeten we achtergronden, patronen en trends bij veiligheidsvraagstukken vroegtijdig herkennen en doorgronden. Een goede informatiepositie is dan ook essentieel voor het handhaven van openbare orde en veiligheid.

We zetten in op de verdere verbetering van onze intelligence: het bij elkaar brengen en analyseren van informatie die in de verschillende geledingen van de organisatie (zoals het sociale en fysieke domein) en bij partners beschikbaar is.

Informatiegestuurd werken doen we niet alleen op het niveau van de stad (regio, Euregio), maar ook bij veiligheidsthema's op het niveau van de buurt en de straat. Hierbij betrekken we ook sleutelfiguren in de buurten die de informatie kunnen verrijken en daarmee ook de informatiepositie over de buurt kunnen versterken.

Een goede informatiestructuur zorgt ervoor dat:

- het lokale bestuur een volwaardige positie op veiligheidsgebied heeft
- de lokale driehoek informatie gestuurde besluiten kan nemen over prioriteiten en de beschikbare inzet van mensen en middelen
- er sneller inzicht is in de beleving van overlast en onveiligheid in stad en buurt
- tijdig ingespeeld wordt op trends en ontwikkelingen op het gebied van lokale veiligheid
- gerichte en effectievere samenwerking en inzet kunnen plaatsvinden. Daarbij leidt deze samenwerking weer tot ontsluiting van informatie van interne en externe partners en daarmee tot versterking van de lokale informatiepositie.

Versterking informatiepositie veiligheid

Uitwerkingslijnen 2019-2022:

- Doorontwikkeling Maastrichts Informatieknooppunt (MIK)/Intelligence
 - *Uitbreiding/verbinding met nieuwe relevantie informatiebronnen waaronder een goede verbinding met informatie (kwantitatief en kwalitatief) vanuit het sociale en fysieke domein.*
 - *Inzet slimme tools waardoor netwerken in kaart gebracht kunnen worden en gerichte analyse kan plaatsvinden.*
- Actueel lokaal ondermijningsbeeld
Het Regionale Informatie- en Expertisecentrum (RIEC) heeft de opdracht om met de daarbij aangesloten netwerkpartners te zorgen voor een periodiek geactualiseerd Maastrichts ondermijningsbeeld.

Vanuit solide verbindingen

Bij het werken aan veiligheid in de stad en buurt is de maatschappelijke opgave leidend. We gaan uit van wat nodig is en sturen daarop door een slimmere koppeling van mensen en middelen. Dit leidt tot een herkenbare, zichtbare en gedeelde benadering van veiligheidsvraagstukken en tot meer realisatiekracht bij de aanpak van onveiligheid. Een robuuste aanpak in samenhang met het sociale (lokale zorg, sociaal beleid) en fysieke domein (omgevingsgericht), een sterk Veiligheidshuis en een geborgde inzet van partners.

Opgavegericht werken, themagericht en/of gebiedsgericht werken vanuit de beleefde overlast en veiligheid (burgergericht) vergen solide verbindingen.

Niet alleen tussen politie en gemeentelijk toezicht (voor de voordeur), maar ook tussen zorg en veiligheid (achter de voordeur) en met partners in de fysieke omgeving. In hoofdstuk 8 staat vanuit welke benadering dit gebeurt en met welke stappen deze samenhang en verbindingen in de periode 2019-2022 verder worden versterkt.

Prioritaire thema's
uitgewerkt

Welcome to mini recycling bank

Winkelcentrum Belfort
(Keurmeestersdreef)

- This mini recycling bank is intended for the use of residents of Maastricht only.
- Use the mini recycling bank between 7:00 a.m. and 10:00 p.m. only.
- Do not leave any waste beside or on top of the containers. If a container is full, please take your recycling waste to the nearest alternative mini recycling bank, or take it back home with you.
- Non-compliance will result in a fine being imposed.
- Note the mini recycling banks may be subject to CCTV surveillance.

Nearest alternative mini recycling bank:

Veldwezelstraat

Winkelcentrum Daalhof
(Herculeshof)

Spit and span together we can!
www.ijkonstijn.nl

MUSTI
DÜRUM KEBAP

Yoruma

City of Maastricht

City of Maastricht

City of Maastricht

City of Maastricht

City of Maastricht

City of Maastricht

City of Maastricht

City of Maastricht

City of Maastricht

City of Maastricht

City of Maastricht

City of Maastricht

City of Maastricht

City of Maastricht

City of Maastricht

City of Maastricht

City of Maastricht

City of Maastricht

City of Maastricht

City of Maastricht

City of Maastricht

City of Maastricht

City of Maastricht

City of Maastricht

City of Maastricht

City of Maastricht

City of Maastricht

Prioritaire thema's uitgewerkt

Intensivering aanpak van ondermijning

Net als veel andere steden heeft Maastricht te maken met verschillende vormen van georganiseerde criminaliteit zoals drugsgerelateerde criminaliteit, witwaspraktijken, vastgoedfraude en mensenhandel. Factoren zoals grensligging en het omvangrijke voorzieningenaanbod werken bevorderlijk. Deze georganiseerde criminaliteit heeft een ondermijnende werking op de samenleving. Als lokaal bestuur hebben wij een verantwoordelijkheid om binnen onze bevoegdheden deze ondermijnende criminaliteit te bestrijden. Wij kunnen de vermenging van de criminele onderwereld met de legale bovenwereld voorkomen door bestuurlijk barrières op te werpen en de samenwerking met onze ketenpartners actief op te zoeken. Daarmee voorkomen we dat we het criminelenveld makkelijk maken door ze te faciliteren met bijvoorbeeld vergunningen en subsidies. Een sterke informatiepositie is in dit verband noodzakelijk. We moeten ons ervan bewust zijn dat de strijd tegen georganiseerde criminaliteit een constant kat- en muisspel is. Op basis van ons optreden passen criminelen zich steeds weer aan en zoeken ze andere kwetsbare plekken om de bovenwereld binnen te dringen. Het is daarom van groot belang dat wij hier, samen met onze partners, prioriteit aan blijven geven.

Waar richten wij ons op in de periode 2019-2022?

We keren de ondermijnende krachten, verstoren en hinderen die optimaal via de inzet van onze bestuurlijke instrumenten. We zetten, samen met onze veiligheidspartners, de geïntegreerde aanpak van ondermijnende criminaliteit voort op de verschillende niveaus. Wij zetten in op het zichtbaarder maken van ondermijnende criminaliteit en de vergroting van de maatschappelijke bewustwording en weerbaarheid. We innoveren en verbeteren onze aanpak waarbij ook de mogelijkheden worden benut vanuit een grensoverschrijdende (Euregionale) samenwerking.

Dit vertaalt zich in de volgende uitwerkingslijnen:

- **Integrale aanpak ondermijnende personen en criminele samenwerkingsverbanden**
 - Op basis van het Integraal ondermijningsbeeld sturen wij gericht op de integrale aanpak van ondermijnende personen en criminele samenwerkingsverbanden. Wij zijn daarbij afhankelijk van de samenwerking met onze ketenpartners zoals politie, Openbaar Ministerie, Belastingdienst en FIOD. Wij concurreren hierin met de eigen prioriteiten en beperkte capaciteit van deze ketenpartners.
 - Mede gelet op de beperkte capaciteit van onze ketenpartners investeren wij ook in de samenwerking met private partners om ondermijnende personen aan te pakken. Zo breiden we onze bestuurlijke, strafrechtelijke en fiscale toolbox uit.

- We blijven het gemeentelijke Flexteam inzetten voor integraal toezicht en handhaving.
- Uit het Integraal ondermijningsbeeld van de gemeente Maastricht (2018) blijkt dat drugscriminaliteit 1 van de hoofdthema's is in onze stad. We investeren in de aanpak om drugscriminaliteit harder ("een spade dieper") te kunnen raken. Daarnaast krijgt ook de straathandel specifiek aandacht.

- **Zichtbaar maken ondermijnende fenomenen**

Ondermijnende fenomenen zijn criminele ontwikkelingen en netwerken in de stad die zich lang buiten het gezichtsveld van de overheid kunnen voltrekken. Het gaat bijvoorbeeld over schijnconstructies die alleen dienen om criminele activiteiten te verbergen of om geld wit te wassen. Een ander voorbeeld zijn vrijplaatsen die ontstaan door gebrek aan toezicht waardoor criminelen ongehinderd hun gang kunnen gaan. De ontwikkeling van deze fenomenen willen we eerder zichtbaar maken zodat ze integraal aangepakt kunnen worden. Dat doen we onder andere door:

- Het verhogen van de weerbaarheid van de samenleving
De bestrijding van ondermijnende criminaliteit is niet alleen de verantwoordelijkheid van de overheid. We moeten als samenleving een vuist maken tegen ondermijnende criminaliteit als we succesvol willen zijn in het bestrijden hiervan. Georganiseerde ondermijnende criminaliteit is sterk verbonden met de omgeving. Criminelen weten maar al te goed waar en hoe ze kwetsbare personen in onze samenleving kunnen vinden en hoe ze deze kunnen misbruiken.
De samenleving moet weerbaarder worden om de negatieve impact op buurten en straten te voorkomen en tegen te gaan. Wij gaan daarom meer en directer aansluiten op de leefwereld in de buurt om inwoners bewuster en alerter te maken op verschijnselen die op ondermijning kunnen duiden. We gaan inwoners helpen om criminelen buiten de deur te houden. Belangrijk hierbij zijn goede samenwerkingsverbanden op het gebied van werk, zorg en veiligheid en ook een beschermde omgeving waarbinnen inwoners signalen van ondermijning veilig kenbaar kunnen maken. Meldingsangst moet niet onderschat worden.
- Het verhogen van de ambtelijke en bestuurlijke bewustwording
Voor de bestrijding van ondermijnende criminaliteit hebben we de ogen en oren van de samenleving nodig om tijdig criminaliteit en fenomenen te signaleren. Ook de gemeente zelf heeft hierin een rol, zowel ambtelijk als bestuurlijk. We gaan daarom onze organisatie bewust maken van ondermijning. Wat is het en waarom is het belangrijk dat we hier gezamenlijk onze verantwoordelijkheid in nemen? Wat zijn signalen, waar kun je ze melden en wat gebeurt er vervolgens mee? En hoe kunnen we voorkomen dat ondermijnende fenomenen zich ook in onze organisatie nestelen?

- **Uitwerking project Vastgoed in beeld**

Criminelen hebben altijd vastgoed nodig voor hun criminele processen. Ze hebben bijvoorbeeld vastgoed nodig om verboden spullen op te slaan en te verhandelen, om slachtoffers van mensenhandel te huisvesten en uit te buiten en om geld wit te wassen. Via vastgoed kunnen criminelen de herkomst van hun crimineel geld verbergen en het een schijnbare legale status geven. Het is daarom belangrijk dat we inzicht krijgen in de manier waarop het vastgoed in Maastricht is gefinancierd en hoe het gebruikt wordt. Wij gaan met geld uit het Ondermijningsfonds de komende 3 jaar hierin investeren.

In tegenstelling tot de andere prioritaire thema's worden aan bovenvermelde aanpak van ondermijning vooralsnog geen indicatoren verbonden. De verschijnselen waar we ons bij deze prioriteit op richten zijn daar te diffuus voor. Ze laten zich niet gemakkelijk tot afzonderlijke incidenten reduceren. Wij volgen de landelijke ontwikkelingen (zie tekstkader) met als insteek dat we wanneer het kan alsnog indicatoren aan onze aanpak verbinden.

“Ondermijning is naar haar aard beperkt inzichtelijk. (...) Toch willen alle betrokkenen weten wat het effect van hun extra inspanning is. Om hieraan invulling te geven wordt gestreefd naar het beter kwantificeerbaar maken van de resultaten van de aanpak van ondermijning. In 2019 zullen in nauwe samenwerking tussen de landelijke en regionale partners bij de aanpak van ondermijning nadere voorstellen worden ontwikkeld voor indicatoren waarmee kwalitatieve en kwantitatieve resultaten beter inzichtelijk worden.”

Bron: Brief Minister Justitie en Veiligheid aan Tweede Kamer (Brief Veiligheidsagenda, 14 november 2018, 2413668, pagina 3.)

Uitvoeringsagenda: actielijnen ondermijning 2019-2022

- Voortzetting integrale aanpak ondermijnende personen en criminele samenwerkingsverbanden
We zetten onze bestuurlijke en integrale aanpak samen met onze netwerkpartners in RIEC-verband voort en zoeken naar mogelijkheden om deze aanpak te verdiepen en waar mogelijk uit te met privaatrechtelijke partners en instrumenten. Drugscriminaliteit en mensenhandel zijn hierbij belangrijke aandachtspunten.
- Zichtbaarder maken van ondermijnende fenomenen
We vergroten de maatschappelijke weerbaarheid tegen ondermijning. We maken bewoners bewuster en alerter en bieden een laagdrempelige en beschermde mogelijkheid om signalen aan ons door te geven. Wij doen dit door gerichte communicatie. We ondersteunen en beschermen bewoners in hun weerbare houding. De pilot ondermijning die momenteel met de Maastrichtse corporaties wordt voorbereid (bewustwording en signaleren vermoedens ondermijning) werken wij verder uit.
Daarnaast vergroten we de bestuurlijke weerbaarheid tegen ondermijning. We ontwikkelen tools voor ambtenaren en bestuurders om ondermijnende activiteiten te herkennen (meervoudig kijken) en te signaleren. Hierbij wordt ook aandacht besteed aan herkenning en aanpak van mogelijke infiltratie van ondermijnende invloeden in het lokale bestuur.

Voortzetting aanpak van veelvoorkomende criminaliteit

Met veelvoorkomende criminaliteit bedoelen we verschillende vormen van vermogens- en criminaliteit die zich in de alledaagse woon- en leefomgeving van inwoners kunnen voordoen. Het gaat om criminaliteit die, vooral door de massaliteit, hinderlijk is en tot gevoelens van onveiligheid bij inwoners leidt. We onderscheiden:

- High Impact Crimes (HIC): criminaliteitsvormen met een grote impact op slachtoffers. Denk aan woninginbraken, overvallen en straatroven
- Vermogenscriminaliteit: kelderinbraak, zakkenrollerij, diefstal uit/vanaf voertuigen, diefstal van voertuigen en brom-/fietsendiefstal.

Vanuit het Meerjarenprogramma veiligheid Maastricht 2015-2018 is een integrale en planmatige aanpak ingezet tegen deze criminaliteitsvormen. Met professionele en maatschappelijke partners zijn plannen van aanpak gemaakt en in uitvoering genomen voor onder andere woninginbraak, straatroof, zakkenrollerij, fietsendiefstal en voertuigcriminaliteit.

Uit de Integrale veiligheidsanalyse ¹⁰ blijkt dat op stedelijk niveau inmiddels sprake is van een trendmatige daling van veelvoorkomende criminaliteit. Ondanks deze daling wordt de komende jaren de aanpak van deze criminaliteitsvormen onverminderd voortgezet. Niet alleen om deze delicten op een zo laag mogelijk niveau te houden, maar nadrukkelijk ook omdat veelvoorkomende criminaliteit zich vaak in de publieke ruimte afspeelt. Daardoor grenst ze dicht aan de openbare orde en overlast. In hoge mate draagt ze bij aan onveiligheidsgevoelens van onze inwoners.

Waar richten wij ons op in de periode 2019-2022?

De inzet is gericht op een zo laag mogelijk niveau van veelvoorkomende criminaliteit in de stad. De ingezette aanpak hiervan wordt onverminderd voortgezet. Inwoners en professionele en maatschappelijke partners blijven we bij deze aanpak betrekken. Wij breiden ons netwerk van aanpak uit met nieuwe partners die vanuit hun maatschappelijke werkgebieden vernieuwende invalshoeken kunnen inbrengen. Denk aan het bank- en verzekeringswezen en particuliere verhuurders. Partners uit het sociale domein en het Veiligheidshuis (Top X ¹¹, persoonsgerichte aanpak) blijven structureel betrokken bij onze aanpak.

Effectindicatoren veelvoorkomende criminaliteit 2019-2022

High Impact Crimes (HIC):

In 2017 zijn High Impact Crimes trendmatig gedaald tot het niveau van (absolute aantallen per jaar):

- diefstal/inbraak woning: 426
- straatroof: 3
- overval in woning: 3
- overval in bedrijven: 3

In de periode 2019-2022 continueren wij deze trend door elk jaar een verdere daling te realiseren.

Vermogenscriminaliteit:

In 2017 is vermogenscriminaliteit trendmatig gedaald tot het niveau van (absolute aantallen per jaar):

- diefstal/inbraak box/garage/schuur/tuinhuis: 713
- zakkenrollerij: 192
- diefstal uit/vanaf motorvoertuigen: 921
- diefstal van motorvoertuigen: 219
- diefstal van brom-, snor-, fietsen: 1.466

In de periode 2019-2022 continueren wij deze trend door elk jaar een verdere daling te realiseren.

¹⁰ Integrale veiligheidsanalyse 2019-2022 gemeente Maastricht, juni 2018.

¹¹ De top X-aanpak betreft de aanpak van personen waar we binnen deze regio de meeste overlast van ervaren en door wie het veiligheidsgevoel van de burger het meest wordt aangetast.

Dit vertaalt zich in de volgende uitwerkingslijnen

- **Voortzetting integrale en planmatige aanpak veelvoorkomende criminaliteit**

Het repertoire aan integrale plannen voor deze delictsvormen wordt waar nodig verder uitgebreid. De uitvoering van de bestaande plannen wordt voortgezet en (waar nodig) geoptimaliseerd. Afhankelijk van de criminaliteitsvormen die op enig moment in stad of buurt spelen, reageren en prioriteren we vanuit deze plannen flexibel (gebiedsgericht maatwerk).

- **Actief betrekken van inwoners en ondernemers**

Inwoners en ondernemers worden actief betrokken bij de zorg voor een veilige buurt (buurtpreventie, burgerparticipatie) en worden gestimuleerd mee te doen en een bijdrage te leveren.

- **Personen uit de Top X-aanpak worden vanuit een structurele verbinding met het sociaal domein en het Veiligheidshuis van een multidisciplinaire aanpak voorzien**

Deze aanpak richt zich op een gecombineerde inzet van preventieve en repressieve instrumenten (begeleiding en zorg, persoonsgerichte aanpak). Met Veilig Thuis en andere partners werken wij aan het voorkomen en terugdringen van huiselijk geweld en geweld in afhankelijkheidsrelaties.

Uitvoeringsagenda: actielijnen veelvoorkomende criminaliteit 2019-2022

- Voortzetting plannen van aanpak HIC en vermogenscriminaliteit.
- Continu versterken van burgerverantwoordelijkheid en burgerparticipatie door:
 - *het vergroten van het bewustzijn van het eigen handelingsperspectief (gerichte voorlichting over wat inwoners zelf kunnen doen om veelvoorkomende criminaliteit te voorkomen)*
 - *het stimuleren van Buurt WhatsApp-groepen en andere vormen van buurtpreventie.*
- Versterken inzet van integrale middelen.
Denk aan Digitaal Opkopers Register, bestuurlijke maatregelen en predictive policing (informatie gestuurd voorspellen van criminaliteit).
- Inzet op verdere professionalisering van de sluitende persoonsgerichte of systeemgerichte aanpak.
Denk aan de Top X-aanpak en in de preventieve sfeer de uitrol van de Citydeal Zorg voor veiligheid in de stad (onder voorbehoud van financiering) met de focus op het experiment All Inclusive School. Dit experiment richt zich op het systeemgericht en gezinsgericht bieden van zorg onder het dak van de school aan ouders/verzorgers en de leerlingen en de broertjes en/of zusjes. Doel is het weerbaarder maken van jongeren én hun gezinnen, zodat jongeren niet meer vatbaar zijn voor een criminele carrière en maatschappelijke uitval wordt voorkomen.

Aanpak van (veiligheidsgerelateerde) overlast

Met veiligheidsgerelateerd bedoelen we dat het vanuit het perspectief van veiligheid primair gaat over overlast met een duidelijke impact op en relatie met de openbare orde. Openbare orde is de normale gang van zaken in de openbare (publieke) ruimte. Dat wil zeggen dat het publiek de openbare ruimte inclusief de voor het publiek toegankelijke inrichtingen kan gebruiken volgens de bestemming die daaraan door het (lokale) bestuur is gegeven.

Voor de handhaving van deze overlast kan de gemeente van verschillende (vooral repressieve) bevoegdheden en maatregelen gebruikmaken. De burgemeester heeft de exclusieve bevoegdheid en verantwoordelijkheid om als zelfstandig bestuursorgaan de openbare orde te handhaven. Deze bevoegdheden zijn vastgelegd in de Gemeentewet, de Algemene Plaatselijke Verordening (APV, Hoofdstuk 2 Openbare Orde) en een aantal bijzondere wetten (zoals de Opiumwet).

De bevoegdheden van de burgemeester zijn bijvoorbeeld:

- het sluiten van drugspanden (op basis van artikel 13b Opiumwet)
- cameratoezicht en preventief fouilleren
- het opleggen van een samenscholingsverbod of een verblijfsontzegging (APV)
- het geven van bevelen bij verstoringen van de openbare orde of de ernstige vrees voor het ontstaan daarvan (op basis van artikel 172 van de Gemeentewet)
- het gezag over de politie voor de openbare orde (artikel 11 van de Politiewet)
- het opleggen van bestuursdwang (ultimum remedium) (Wet aanpak Woonoverlast).

Maar vaak is alleen een repressieve inzet onvoldoende effectief. Een (al dan niet gecombineerde) inzet van preventieve maatregelen (vanuit veiligheid, maar ook bijvoorbeeld vanuit zorg, maatschappelijke opvang of onderwijs) is nodig om de aantasting van de openbare orde te voorkomen of op te heffen. In sommige gevallen ligt hier ernstige multiproblematiek aan ten grondslag en heeft deze overlast ook een sociale invalshoek. Denk aan de persoon met verward gedrag, de overlastgevende hangjeugd en de moeilijk plaatsbare personen.

Relatie met andere vormen van overlast

Natuurlijk heeft lokale veiligheid vaak ook raakvlakken met niet-veiligheidsgerelateerde overlast. Denk aan fysieke overlast in de vorm van verloedering, hondenpoep, zwerfafval en sociale overlast die geen directe impact heeft op de openbare orde (bijvoorbeeld een burenruzie of geluidsoverlast). Deze overlastvormen worden opgepakt vanuit andere invalshoeken en disciplines. Bijvoorbeeld door Stadsbeheer of een woningcorporatie. Of ze worden opgepakt buiten het blikveld van de lokale overheid (mediation, privaatrechtelijke geschillenbeslechting). Het domein veiligheid heeft bij de inhoudelijke aanpak hiervan in beginsel geen directe rol en betrokkenheid in de uitvoering. Dit wordt anders als deze overlast dusdanige vormen aanneemt dat de openbare orde in het geding komt. Bijvoorbeeld als een burenruzie uitmondt in een vechtpartij op straat of als verward gedrag uitmondt in agressie en geweld.

Overlast

Overlast is een subjectief begrip. Iedereen ervaart overlast op een eigen manier. Dit geldt niet alleen voor bewoners, maar ook voor professionals. Luisteren naar bewoners is dus van groot belang bij een goede aanpak. Overlastbeleving heeft te maken met het ervaren van situaties. Wat voor de 1 een groepje jongeren op de hoek van de straat is, ziet de ander als rotzakjes die de sfeer in de wijk verpesten.
Bron: CCV-website

De aanpak van overlast is voor een inwoner bevredigend als de aanpak de door hem of haar ervaren overlast wegneemt. Overlast bestaat doorgaans uit meerdere facetten en dimensies waardoor eenvoudige, eendimensionale oplossingen meestal niet de ervaren overlast wegnemen. Sommige van deze facetten kunnen veiligheidsgerelateerd zijn, terwijl andere facetten juist meer gericht zijn op leefbaarheidsthema's. Toch wordt deze gelaagde overlast nog te vaak eendimensionaal afgehandeld door de discipline of organisatie waarbij de overlastmelding als eerste wordt ontvangen. Dit leidt dan vaak tot oplossingen die zich richten op 1 facet van de ervaren overlast. Het zijn oplossingen die uiteindelijk de ervaren overlast niet wegnemen. Sturing op meer samenhang en verbinding is dan ook nodig. Dat komt verder in dit stuk aan bod.

Waar richten wij ons op in de periode 2019-2022?

We zetten in op een zo laag mogelijk niveau van veiligheidsgerelateerde overlast in de stad. Vanuit een samenhangende benadering en analyse van overlast zorgen we bij veiligheidsgerelateerde overlast voor een passende gebieds- en/of themagerichte aanpak. Dat doen we samen met de inwoners die overlast ervaren en met relevante partners.

Effectindicatoren overlast 2019-2022

Vooraf sociale overlast (burengerucht, overlast personen met verward gedrag, overlast zwervers, drugsoverlast en jeugdoverlast) is aan de hoge kant en vertoont vanaf 2015 een stijgende lijn. Met onze inzet willen we deze stijgende lijn ombuigen in een trendmatige daling in 2022. Wij meten dit aan de hand van 2 indicatoren:

- sociale kwaliteit (niveau 2017: 17,9 procent/1.000 inwoners)
- overlastgevend jeugd (niveau 2017: 3,7 procent/1.000 inwoners).

Dit vertaalt zich in de volgende uitwerkingslijnen

• **Veiligheidsgerelateerde overlast voorzien we van een stevige samenhangende aanpak.**

Dat doen we met een regierol vanuit veiligheid. De door inwoners beleefde aanpak staat hierbij centraal. We benaderen deze overlast integraal en betrekken onze inwoners en relevante partners. De tot nu toe gevoerde aanpak van drugsoverlast is integraal onderdeel van deze samenhangende aanpak. Bij stevige (gedrags)problematiek zijn ook het sociaal domein en het Veiligheidshuis en de hierbij aangesloten partners (politie, Openbaar Ministerie, Veiligheidshuis) aan zet. Denk hierbij niet alleen aan notoire ordeverstoorders, maar ook aan hulpbehoevende inwoners met persoonlijke problemen (zoals psychische klachten, verslaving) die soms dusdanige vormen aannemen dat zij uiteindelijk een gevaar opleveren voor zichzelf of hun omgeving en overlast en

onveiligheid veroorzaken. In preventieve zin is hierbij onze inzet van buurtbemiddeling en jongerenbuurtbemiddeling van belang, evenals de intensieve begeleiding van mensen die vanuit de maatschappelijke opvang/beschermd wonen bij het zelfstandig wonen hulp nodig hebben om problemen te voorkomen (Housing Accommodations), de aanpak van zeer moeilijk plaatsbaren en experimenten met woonbegeleiding en tussenoplossingen richting zelfstandig wonen.

De aanpak kenmerkt zich door een integrale analyse van de problematiek en kan uitmonden in gebieds- en/of thema- en/of doelgroepgerichte plannen van aanpak. Feitelijk ligt deze benadering in het verlengde van de aanpak van veiligheidsbeleving. De uitgangspunten voor de aanpak van veiligheidsbeleving (zie hoofdstuk 7) zijn dan ook van toepassing op de aanpak van overlast in stad en buurt.

- **Ingezet wordt op meer integraliteit bij de ontvangst, beoordeling, doorverwijzing en aanpak van (veiligheidsgerelateerde) overlast.**
In afstemming met het gemeentelijke klantenmeldpunt richten wij ons op een samenhangende ontvangst en doorgeleiding van (veiligheidsgerelateerde) overlastmeldingen. Bij signalen die vanuit een opgavegerichte benadering worden opgepakt, is zichtbaar wie casushouder is en welke andere disciplines/partners/inwoners betrokken zijn. Hierdoor wordt de aanpak transparanter, is een betere regie op overlast mogelijk en is het mogelijk om te volgen in welke buurten en kernen overlast plaatsvindt en hoe vaak dat gebeurt. Dat maakt een betere integrale dossieropbouw mogelijk waardoor de aanpak wordt versterkt.
- **Veiligheidsgerelateerde overlast waarvan het eigenaarschap bij een ander beleidsdomein behoort (bijvoorbeeld verkeersoverlast, milieuoverlast)**
Blijft tot de (regie-)verantwoordelijkheid van dit domein behoren. Vanuit het veiligheidsdomein wordt deze aanpak waar nodig ondersteund en versterkt.
- **Vanuit de jaarlijkse prestatieafspraken tussen de gemeente en de Maastrichtse woningcorporaties**
Verstevigen we de ingezette afstemming en samenwerking over (veiligheidsgerelateerde) overlast (thematisch en/of gebiedsgericht).

Uitvoeringsagenda: actielijnen veiligheidsgerelateerde overlast 2019-2022

- Verbetering samenhangende aanpak veiligheidsgerelateerde overlast:
 - *Inbedding gebiedsgerichte overlastaanpak. De integrale analyse is het uitgangspunt en vandaaruit volgt een samenhangende gebieds- en of themagerichte aanpak.*
 - *Uitwerking samenhangende ontvangst en doorgeleiding overlastmeldingen.*
- Thema- en/of gebiedsgerichte uitwerking van samenhangende plannen van aanpak voor diverse vormen van veiligheidsgerelateerde overlast:
 - *(Zware) woonoverlast, Top X-aanpak en drugsoverlast.*
 - *Overlast personen met verward gedrag.*
- Voortzetting afstemming (veiligheidsgerelateerde) overlast (o.a. drugshandel) met Maastrichtse woningcorporaties vanuit jaarlijkse prestatieafspraken.

Veiligheidsbeleving

Hoofdstuk 7

Veiligheidsbeleving

Bij het werken aan veiligheid is de beleving van veiligheid een belangrijk vertrekpunt. Niet alleen het niveau van criminaliteit of overlast beïnvloedt de veiligheidsbeleving. Ook het type mens dat in een buurt woont en de beleving van sociale en fysieke kwaliteit van een buurt spelen een rol. De subjectieve veiligheid kan daardoor in buurten verschillen bij eenzelfde niveau van objectieve veiligheid.

Het verbeteren van de veiligheidsbeleving lukt niet alleen vanuit het domein Veiligheid en ook niet alleen vanuit de gemeente. Het werken aan de veiligheidsbeleving vraagt ook een actieve betrokkenheid en inzet van professionele en maatschappelijke partners en onze inwoners zelf. Een eerste vereiste binnen de gemeente is ook een afgestemde voorbereiding en benadering van vraagstukken in de buurt. Een benadering waarbij ook andere beleidsdomeinen een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan het voorkomen van criminaliteit. Een benadering die het verschil kan maken tussen het zich veilig of onveilig voelen in de buurt of straat. Daarom is er sinds 2017 een Taskforce Veiligheidsbeleving actief samen met (in een deel van de stad) Veilige Buurtenteams en een regisseur Veiligheidsbeleving.

Fysieke omgeving

De fysieke omgeving doet iets met de veiligheidsbeleving van mensen. Het gaat om het ontwerp, de inrichting en het beheer van de fysieke omgeving. Voor een goed veiligheidsgevoel is het vooral belangrijk dat de omgeving:

- overzichtelijk
- beheersbaar
- voorspelbaar en
- aantrekkelijk is

Bovendien moet de omgeving toegankelijk zijn of juist ontoegankelijk voor bepaalde personen. Kun je er makkelijk je weg vinden, je er thuis voelen? Ondersteunen de opzet en het karakter van de straat en buurt voor de gebruiker de gewenste sociale interactie en verminderen ze de kans op ongewenste interactie? Straalt de inrichting een prettig verblijfsklimaat uit of juist niet? Dat zijn aspecten die vanuit het ontwerp en de inrichting van de omgeving van belang zijn voor de veiligheidsbeleving. Bij het werken aan de veiligheidsbeleving worden deze aspecten meegenomen in nauwe afstemming met de gemeentelijke voorbereiding op de Omgevingswet.

Waar richten wij ons op in de periode 2019-2022?

De komende periode werken we verder aan het verbeteren van de veiligheidsbeleving in de stad. De stedelijke doelstelling uit hoofdstuk 4 is ons uitgangspunt: *In 2022 is het percentage inwoners van Maastricht dat zich wel eens onveilig voelt in de buurt gelijk aan dan wel lager dan 25 %. In 2022 is het Maastrichtse rapportcijfer voor de veiligheid in de buurt gelijk aan dan wel hoger dan 7%.* De Integrale veiligheidsmonitor is hierbij ons meetinstrument.

Hierbij is alleen 'goed' (de cijfers verbeteren immers aantoonbaar), niet goed genoeg. Wij willen ook zien dat inwoners tevreden zijn over onze aanpak. Dat zij voelen dat wij oog hebben voor hun problemen. Dat we als 1 gemeente benaderbaar zijn en helder

communiceren over wat wij wel en niet kunnen bij door hen ervaren problemen. Kortom wij willen onze aanpak veel meer vanuit de leefwereld van onze inwoners ontwikkelen om de haarvaten van de buurt bereiken.

Dit vertaalt zich in de volgende uitwerkinglijnen

- Buurniveau: gelet op het integrale karakter is veiligheidsbeleving gebaat bij een gemeentebrede aanpak. Daarbij zetten we veiligheidsbeleving in de buurten als 1 overheid op de agenda. Zo krijgen we de kans om in gebieden aan de slag te gaan en verbindingen te leggen met andere onderwerpen die grote invloed hebben op veiligheidsbeleving. Denk aan thema's als armoede sociale cohesie, leegstand, ontmoetingsplekken, kwaliteitsimpuls openbare ruimte, verlichting en nieuwe vormen van zorg/dagbesteding/werk. Daarbij streeft de gemeente naar brede waardecreatie in en met de buurten. We opereren actief als partner in een netwerk van partijen en organiseren ons dichter tegen de belevingswereld van de bewoner aan.
- Buurtagenda's veiligheid: we stimuleren betrokkenheid en daadwerkelijke invloed van inwoners bij veiligheid in hun directe woonomgeving. Het doel is te komen tot een gebiedsgerichte aanpak op basis van gedeelde en gedragen prioriteiten. Hiervoor stellen we met buurten agenda's op (aandachtspunten openbare orde en veiligheid). Dit zijn geen lijvige documenten maar handzame buurtagenda's waarin kort en krachtig thema's staan die in de buurt leven als het gaat om openbare orde/veiligheid. Bij voorkeur opgesteld vanuit een integrale gemeentebrede benadering van buurten en voorzien van een heldere aanpak. De buurtplannen die de diverse buurtnetwerken momenteel opstellen vormen hierbij een leidend uitgangspunt.
- In een gebiedsgericht Plan van aanpak veiligheidsbeleving werken we onze Maastrichtse aanpak van veiligheidsbeleving uit, inclusief de gerichte acties. Bij de beleving van veiligheid of onveiligheid gaan we dieper op de stof in: welke concrete handvatten zijn er om de beleving van mensen te beïnvloeden en in welke gebieden in de stad (buurten of kleinere gebieden) staat de veiligheidsbeleving het meest onder druk? Op basis hiervan stellen we een concrete aanpak voor die enerzijds zo veel mogelijk aansluit bij en geïntegreerd wordt in de opgavegerichte buurtaanpak uit de vorige uitwerkinglijn. Anderzijds zetten we deze concrete aanpak in buiten de opgavegericht buurtaanpak daar waar het gaat om acute onveiligheidssituaties. We maken hierbij gebruik van de beproefde wereldcafé-methode. Inwoners en partners analyseren gezamenlijk de (meer fundamentele) veiligheidsthema's in een buurt (rondom de tafel, met de viltstift in de hand) en voorzien ze van een oplossingsrichting. Partners waren hier enthousiast over ('Ik had niet door dat je ook vanuit die invalshoek ernaar kon kijken') en gaven aan dat deze methode bredere inzet verdient.

Uitvoeringsagenda: actielijnen veiligheidsbeleving 2019-2022

- Gebiedsgerichte aanpak
We prioriteren de opstelling van deze buurtagenda's op basis van de buurtcores veiligheid vanuit de Integrale veiligheidsmonitor. De 'slechtst scorende' buurten worden als eerste van een agenda voorzien. Bij voorkeur sluiten wij aan bij/brengen wij onze buurtagenda veiligheid in bij buurtverkenningen vanuit andere beleidsvelden (bijvoorbeeld buurtprofielen vanuit de in voorbereiding zijnde Omgevingsvisie en experimenten vanuit het Maastricht-LAB) en de buurtplannen die momenteel vanuit de buurtnetwerken worden opgesteld.
- Plan van aanpak veiligheidsbeleving
In dit plan wordt de Maastrichtse aanpak beschreven van in buurt en straat geïdentificeerde aandachtspunten op het gebied van openbare orde en veiligheid. Uitgangspunten hierbij zijn burgerbetrokkenheid, integraliteit en samenhang in alle stappen van de aanpak. Vanuit veiligheid nemen wij deel aan de concrete aanpak van deze aandachtspunten.

Solide verbindingen

Solide verbindingen

Veiligheid is onderdeel van de (sociale en fysieke) leefbaarheid. Vandaar dat een effectieve aanpak van veiligheid solide verbindingen en samenwerking vereist met het sociale en fysieke domein. En op buurt- en straatniveau moeten de partners herkenbaar en in samenhang actief zijn.

Voor de voordeur heeft de gemeente de regie op deze samenhang vanuit haar verantwoordelijkheid voor openbare orde en veiligheid. Achter de voordeur heeft de gemeente deze regiefunctie vanuit haar verantwoordelijkheid voor lokale zorg.

Verbinding handhaving openbare ruimte, politie (voor de voordeur)

Voor het maatschappelijk draagvlak en de draagkracht van onze rechtstaat is het belangrijk dat mensen zien dat er consequent wordt opgetreden tegen overlastgevend en crimineel gedrag. Voor een groot deel manifesteert dit gedrag zich in de openbare ruimte (de leefwereld die zich afspeelt voor de voordeur van onze inwoners). Een openbare ruimte waarin diverse professionele toezichthouders en handhavers (gemeentelijk blauw, politie) en maatschappelijke partners (bijvoorbeeld wijkmeesters, jongerenwerkers) actief zijn. Als inwoners zien dat toezicht ontbreekt en er niet gehandhaafd wordt, kan dit hun vertrouwen in de eerlijke en rechtsgelijke werking van het recht ondergraven.

Toezicht en handhaving staan nooit op zichzelf. Er wordt geen toezicht gehouden om toezicht te houden en niet gehandhaafd om te handhaven. Toezicht en handhaving vinden altijd plaats vanuit een kader, zijn altijd een afgeleide van inhoudelijke doelen of ambities en sluiten zo veel mogelijk aan bij uitgangspunten die vanuit de maatschappelijke opgave zijn gesteld.

Waar richten wij ons op in de periode 2019-2022?

Wij versterken de komende periode de gemeentelijke regie op toezicht en handhaving voor de voordeur (de openbare ruimte, de straat). En we brengen meer samenhang aan tussen de diverse partners die hierin een rol hebben. Naast toezicht en handhaving van de gemeente en de politie (wijkagenten) betrekken wij hier andere partners bij, denk aan jongerenwerk. En ook partners die achter de voordeur actief zijn, zoals Veilig Thuis en Trajekt (zie verbinding sociaal domein). Inwoners worden niet alleen als 'slachtoffers' van overlast en criminaliteit benaderd, maar ook en vooral als 'partner'. Dit onder andere ter verbetering van de situatie in hun buurt vanuit hun rol en ter versterking van onze informatiepositie.

Dit vertaalt zich in de volgende uitwerkingslijnen

- Wij werken een samenhangende ketenbenadering (vroegsignalering-preventie-interventie) uit bij de bestrijding van overlast en criminaliteit op straat- en buurtniveau. Wij doen dit samen met de politie en andere toezichthouders en betrokken partners in de buurt. Voor de noodzakelijke verbindingen tussen lokale zorg (zorgvraagstukken 'achter de voordeur', zie het punt hierna) en overlast en veiligheid betrekken wij partners uit het sociale domein nauw bij deze benadering. De opgaven kunnen per buurt verschillen. De ketenbenadering moet maatwerk kunnen bieden en flexibel zijn.

- Voor de uitvoering van het lokale toezicht en de integrale samenwerking tussen gemeentelijke toezichthouders en de politie maken wij afspraken met de politie en het Openbaar Ministerie om hun bijdrage aan deze lokale (veiligheids-) opgave nader te duiden en te positioneren. In dit verband is de wijkagent een belangrijke functionaris bij overlast- en veiligheidsvraagstukken in de buurt. Onze inzet is erop gericht om over de inzet en betrokkenheid van deze functionaris afspraken te maken om deze nadrukkelijker in te bedden in een integrale benadering van veiligheidsvraagstukken. Het lokale Meerjarenprogramma handhaving openbare ruimte 2019-2022 (raad, tweede kwartaal 2019) vormt de basis voor deze uitwerking.

Uitvoeringsagenda: actielijnen toezicht en handhaving 2019-2022

- Ketenbenadering overlast en criminaliteit op straat- en buurtniveau (voor de voordeur):
Vanuit dit meerjarenprogramma en het Meerjarenprogramma handhaven openbare ruimte (raad tweede kwartaal 2019) werken we een samenhangende ketenbenadering uit. Dit doen we in afstemming met andere partners die actief zijn in de openbare ruimte (zoals de politie, Openbaar Ministerie, Stadsbeheer, de woningcorporaties en partners uit het sociale domein).
- In 2019 werken we voor het Meerjarenprogramma handhaven openbare ruimte een gebiedsgerichte operationele aanpak uit in de vorm van een pilot in Witte-vrouwenveld. Daarbij bespreken professionals (zoals wijkgebonden medewerkers handhaven openbare ruimte, wijkagent van politie en een afvaardiging van het buurtkader) samen met buurtbewoners concrete en beïnvloedbare overlast-situaties. Als deze aanpak werkt, willen we op termijn vanuit 7 gebiedsplannen deze aanpak in de stad uitrollen. Door Handhaven Openbare Ruimte en de politie wordt hierbij gezamenlijk de door de gemeente vastgestelde gebiedsindeling (CBS-indeling) als uitgangspunt genomen. De 7 gebiedsplannen worden jaarlijks in de lokale driehoek vastgesteld en zijn gericht op het verstevigen van de operationele samenwerking, flexibiliteit en opgavegericht maatwerk. De uitgangspunten van deze aanpak werken we in het Meerjarenprogramma handhaven openbare ruimte verder uit. Belangrijke aandachtspunten daarbij zijn 'de aansluiting van andere in- en externe disciplines bij de gebruikte gebiedsindeling' en de wijze waarop vanuit de vaste planningsstructuur (dienstverleningsovereenkomsten) flexibiliteit en maatwerk geboden kan worden.

Verbinding sociaal domein: zorg en veiligheid (achter de voordeur)

Veel overlast- of veiligheidsgelateerde vraagstukken op buurt- of straatniveau hebben relaties met vraagstukken en aanpakken in het brede sociale domein. Zo is op het gebied van lokale zorg de gemeente als regiehouder met veel partners actief om 'achter de voordeur' zorg en bijstand te verlenen. Bijvoorbeeld vanuit de sociale teams, maar ook experimenteel zoals in de pilot 'Blauwe zorg in de wijk'. Deze sociale vraagstukken hebben vaak een directe relatie met vraagstukken en situaties in de openbare ruimte.

In het Interbestuurlijk Programma ¹² zijn opgaven benoemd die in het bijzonder relevant zijn voor de verbinding tussen zorg en veiligheid, namelijk:

1. Radicalisering
2. Re-integratie ex-gedetineerden
3. Mensenhandel
4. Huiselijk geweld
5. Personen met verward gedrag

¹² Het Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen pakken de grote maatschappelijke opgaven gezamenlijk aan: het Interbestuurlijk Programma (IBP). In het overhedenoverleg op 14 februari 2018 heeft het VNG-bestuur met het kabinet overeenstemming bereikt over de uitgangspunten voor het Interbestuurlijk Programma (IBP) als basis voor een verdere gezamenlijke uitwerking.

Deze vijf opgaven hebben met elkaar gemeenschappelijk dat partners uit zowel het zorg- als het veiligheidsdomein nodig zijn: er is een wederzijdse afhankelijkheid bij de te behalen resultaten.

Waar richten wij ons op in de periode 2019-2022?

Wij versterken en optimaliseren de verbinding tussen zorg en veiligheid, de verbinding van de gemeentelijke regierol 'lokale veiligheid' met de gemeentelijke regierol 'lokale zorg'. Deze verbinding werken wij uit tot een structureel afsprakenkader. Hierdoor ontstaat een effectievere samenwerking bij de aanpak en voorkoming van complexe zorg- en veiligheidsvraagstukken, gerelateerd aan kwetsbare jeugdigen, volwassenen en gezinnen.

Dit vertaalt zich in de volgende uitwerkingslijnen

- Wij werken verder aan gedeelde visies en aanpakken op het snijvlak van zorg en veiligheid. Uitgangspunt is het versterken van de weerbaarheid van de lokale samenleving. Het betreft in ieder geval de hiervoor genoemde opgaven in het Interbestuurlijk Programma.
- Op buurt- en straatniveau gaan we de aanpak 'voor de voordeur' (vanuit openbare orde en veiligheid) verbinden met de aanpak 'achter de voordeur' (vanuit lokale zorg.) Het gaat om de verbinding tussen veiligheid, het Veiligheidshuis, de sociale teams en de Veilige Buurten-teams, wijkagenten en handhaving openbare ruimte. De kern van de aanpak is gericht op een gecombineerde preventieve en repressieve aanpak. We zetten in op voorkomen waar dat kan en hard ingrijpen waar dat nodig is. Maar we organiseren ook hulp voor degenen die op het juiste spoor willen komen en blijven.
- Wij versterken de samenwerking tussen het sociale domein en het Veiligheidshuis (persoonsgerichte aanpak, Top X-aanpak) en de hierbij behorende op- en afschalingsstructuur en snelheid van handelen bij complexe casuïstiek. (Vroeg-) signalering en informatiedeling betrekken we hierbij.

Het Veiligheidshuis Maastricht Heuvelland

Het Veiligheidshuis Maastricht Heuvelland is een regievoerend en ketenoverschrijdend samenwerkingsverband van de gemeenten Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Maastricht, Meerssen, Vaals en Valkenburg aan de Geul, het Openbaar Ministerie, politie en allerlei organisaties op het gebied van zorg, veiligheid en welzijn. Het gezamenlijk doel is om overlast, strafbaar gedrag en maatschappelijke uitval tegen te gaan voor een veilige en leefbare samenleving. Denk aan complexe meervoudige problematiek, risicojeugd, huiselijk geweld, nazorg ex-gedetineerden, OGGZ (mensen met verward gedrag), aanpak Top X (ernstige overlast/criminaliteit met grote impact op leefomgeving burgers) en/of aanpak radicalisering.

In geval van een prioritering van een casus neemt het Veiligheidshuis de regie en organiseert het een netwerksamenwerking met als doel het effectief inzetten van een sluitende persoons- of systeemgerichte aanpak volgens de levensloopbenadering. Daarnaast is het Veiligheidshuis een informatieknoppunt en expertisecentrum voor de aanpak van complexe veiligheid- en zorgproblematiek waar kennis vergaard en gedeeld wordt met netwerkpartners.

Uitvoeringsagenda: concrete actielijnen verbinding sociaal domein 2019-2022

- Verbinden aanpak veiligheid met aanpak zorg
 - De aanstelling van een projectmanager 'veiligheid en zorg' in 2019. Deze functionaris werkt aan een structurele en geborgde verbinding tussen 'zorg' en 'veiligheid', zowel beleidsmatig als uitvoerend en zowel thematisch als gebiedsgericht.
- Gedeelde visies op het snijvlak zorg en veiligheid. Ten aanzien van de in het Interbestuurlijk Programma genoemde opgave zijn/worden onder andere de volgende lijnen uitgezet, zowel preventief als repressief:
 - De inrichting van een lokaal netwerk sleutelfiguren met als doel het tegengaan van polarisatie en radicalisering en de vaststelling en implementatie van het landelijk modelconvenant NCTV persoonsgerichte aanpak radicalisering. Dit proces wordt tevens aangegrepen om te komen tot een eenduidige en gezamenlijke aanpak van casuïstiek door alle betrokken partners onder regie van het Veiligheidshuis;
 - Vanuit de veiligheidshuizen Limburg wordt samen met de ketenpartners zoals Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) en Reclassering ingezet op een doorontwikkeling van de huidige aanpak nazorg ex-gedetineerden met als doel de levensloopbenadering centraal te stellen in de ketenaanpak nazorg. Een en ander dient vorm te krijgen door een volledige herijking van de ketenafspraken welke worden doorvertaald in een vast te stellen 'Veldnorm Doorzorg (ex)gedetineerden' (geënt op vijf leefgebieden). Door uiteindelijk te gaan werken met deze veldnorm kan een wezenlijke bijdrage worden geleverd aan het verminderen van recidive;
 - Momenteel wordt onderzocht hoe de verbinding tussen zorg en het regionale (RIEC) project mensenhandel (ondermijning) regulier kan worden geborgd. Uitgangspunt is daarbij aan te sluiten bij bestaande samenwerkingsvormen en expertise om op die manier de verbinding zorg en veiligheid verder te versterken.
 - In 2019 wordt vanuit het sociaal domein het landelijke meerjarenprogramma 'Geweld hoort nergens thuis' in een regiovisie Zuid-Limburg (Geweld in Afhankelijkheidsrelaties, GIA) uitgewerkt. Deze zal zijn geënt op het nog meer aan de voorkant en vanuit een brede samenwerking en integraliteit vormgeven van de GIA-aanpak. Parallel worden vanuit deze basisgedachte pilotinitiatieven ontwikkeld waarbij deze plannen dan verder kunnen worden uitgekristalliseerd.
 - Het (mee)ontwikkelen en implementeren van het Informatie- en Kennisknooppunt aanpak personen met verward gedrag op Zuid-Limburgs niveau (pilot 2019). Deze problematiek is vaak multicomplex en wordt gekenmerkt door zorgmijndend gedrag. Doel van het knooppunt is het verrijken en beoordelen van meldingen inzake personen met verward gedrag om hen naar passende zorg dan wel een andere aanpak toe te leiden. Ook de ZSM-aanpak (Zo Spoedig Mogelijk) van veelvoorkomende criminaliteit van politie, OM en ketenpartners is hieraan gelinkt het participeren in een integrale aanpak huisvesting moeilijk plaatsbaren (continu).
- Verdere uitwerking Citydeal Zorg voor veiligheid in de stad (onder voorbehoud van financiering). Doel van de Citydeal is te komen tot een verdere versterking van de integrale aanpak bij vooral de meest kwetsbare personen (met betrokkenheid van onder andere sociale teams, sociale dienst, schuldhulpverlening, scholen, woningcorporaties, verzekeraars, het Veiligheidshuis en de politie). De gemeente heeft met de decentralisaties op het terrein van jeugd, werk en inkomen, passend onderwijs en maatschappelijke ondersteuning de mogelijkheid gekregen om mensen breed te ondersteunen. Dit biedt kansen op het terrein van veiligheid, vooral bij het voorkomen van criminaliteit en overlast. Uitvoering is overigens onder voorbehoud van financiering (lopend subsidieverzoek).
- Versterkte samenwerking veiligheidshuis en sociaal domein, onder andere door:
 - het inzichtelijk maken van de omvang van het thema seksuele intimidatie in de stad en indien nodig het uitwerken van een gerichte aanpak hiervan.
 - uitbreiding maatwerk aanpak voorkomen huisuitzettingen.
 - het opstellen van een plan van aanpak (Veiligheidshuis) op het hele gezin rondom een Top X-persoon ter voorkoming van intergenerationele problematiek.

Verbinding fysiek domein: de fysieke leefomgeving

De fysieke omgeving doet iets met de veiligheidsbeleving van mensen. Het gaat dan om het ontwerp, de inrichting en het beheer van de fysieke omgeving. Voor een veilig gevoel is het vooral belangrijk dat de omgeving overzichtelijk, beheersbaar, voorspelbaar en aantrekkelijk is. Bij het werken aan veiligheid moeten de inrichting en staat van de fysieke omgeving bekeken worden vanuit het perspectief van de gebruikers. Voor een veilig gevoel moet de fysieke omgeving schoon, heel en (brand)veilig, verkeersveilig en veilig uit bouwkundig en milieutechnisch oogpunt (externe veiligheid) zijn. Ook moet de fysieke inrichting de inwoners zo veel mogelijk behoeden voor en beschermen tegen crisissen en rampen. Het is dus van belang ook vanuit veiligheid een geborgde relatie te hebben met het fysiek domein.

Waar richten wij ons op in de periode 2019-2022?

Wij versterken en optimaliseren de verbinding tussen veiligheid en het fysieke domein. Vanuit veiligheid wordt hierbij integraal aangehaakt bij de processen en werkverbanden waarmee de gemeente zich momenteel voorbereidt op de invoering van de Omgevingswet. De invoering hiervan in 2021 gaat zorgen voor een verandering in de benadering van ruimtelijke vraagstukken, waaronder de veiligheid van de fysieke leefomgeving. Veiligheidsvraagstukken in de fysieke leefomgeving worden onderdeel van een geïntegreerde visie op de betekenis van de fysieke ruimte in relatie tot andere leefgebieden.

Een integrale aanpak; de fysieke leefomgeving als een katalysator

De gemeente Maastricht gaat in de toekomst integraal aan de slag met opgaven in de buurt. De fysieke leefomgeving is daarbij slechts 1 aspect. Ook sociale en economische vraagstukken in de buurt nemen we mee. Kortom: de gemeente als 1 organisatie met 1 integrale aanpak per buurt. Maastricht heeft in buurten de opgave om de fysieke leefomgeving duurzaam, gezond en veilig door te ontwikkelen. Bijzondere aandacht gaat naar de energietransitie, klimaatopgaven, veiligheidsbeleving, het stimuleren van een gezonde leefstijl en meer ruimte voor water en groen. Koppeling van deze vraagstukken is een bewuste aanpak: ingrepen op deze 4 onderwerpen kunnen elkaar doorgaans versterken.

Gezond en veilig ontwerpen en (her)inrichting van de openbare ruimte is cruciaal voor het stimuleren van een gezonde leefstijl en een veilige leefomgeving. De link tussen de leefomgeving en veiligheid staat al sinds de vroege jaren negentig onder de aandacht. Het zogenoemde 'sociaal veilig ontwerpen' is in hoofdlijnen gebaseerd op 4 criteria: zichtbaarheid, toegankelijkheid, eenduidigheid en aantrekkelijkheid. Uit de veiligheidsanalyse van de gemeente blijkt een direct verband tussen de kwaliteit van de leefomgeving en 'anonieme plekken' enerzijds en gevoelens van (on)veiligheid anderzijds. Bron: Discussienotitie Omgevingsvisie Maastricht 2020: Stad van verbindingen

Dit vertaalt zich in de volgende uitwerkingslijnen

- We blijven aanhaken op de lokale voorbereiding op de invoering van de Omgevingswet. De Omgevingswet biedt in relatie tot de fysieke omgeving mogelijkheden om deze integraliteit en verbindingen structureel te verankeren. Daar waar vanuit deze voorbereiding ingezet wordt op een gebiedsgerichte benadering (integrale buurtprofielen), haken wij vanuit veiligheid aan. Zie 'buurtagenda's overlast en veiligheid bij paragraaf veiligheidsbeleving. In deze buurtagenda's leggen wij links tussen overlast en veiligheid en de fysieke omgeving in de buurt.
- Met interne en externe partners vindt structurele afstemming plaats in relatie tot de fysieke omgeving. Denk intern aan mobiliteit (verkeersoverlast), inrichting en Ruimte (ontwerp openbare ruimte), Milieu (externe veiligheid), Stadsbeheer en WABO (vergunningen en handhaven). En extern bijvoorbeeld aan de brandweer en Veiligheidsregio Zuid-Limburg.

Borgen lokaal belang in bovenlokale netwerken

Het lokale veiligheidsbelang is afhankelijk van een goed georganiseerd veiligheidsnetwerk. Van daaruit kunnen sturing en regie gevoerd worden om de lokale ambities en doelen te verwezenlijken. Dit kan voor een deel vanuit lokale, gemeentelijke sturing en regie (lokaal bestuur, lokale driehoek, lokale netwerken). Het veiligheidsnetwerk is ook voor een deel bovenstedelijk georganiseerd (regionaal, provinciaal, landelijk, grensover-

schrijdend). Zo zijn provincie, politie, Openbaar Ministerie en RIEC op Limburgse schaal georganiseerd en de veiligheidsregio en het Veiligheidshuis op regionale (Zuid-Limburgse) respectievelijk subregionale schaal. Ook in het sociale en fysieke domein zijn schaalverschillen aanwezig. Daarnaast zijn veel veiligheidsthema's grensoverschrijdend. Dit vereist samenwerking en afstemming met partners in de Euregio.

Uitvoeringsagenda: actielijnen verbinding fysiek domein 2019-2022

- **Aanhaking proces Omgevingswet**
Het beleidsveld Veiligheid blijft goed verankerd bij de voorbereiding van de Omgevingswet.
- **Afstemming deelaspecten fysieke veiligheid:**
 - **Aandachtspunten brandveiligheid (WABO/Brandweer)**
Brandveiligheid heeft betrekking op de ontwerp- en gebruikstechnische brandveiligheid van bepaalde gebouwen en op de voorwaarden voor een effectieve bestrijding van brand. Om de brandveiligheid te borgen zien de gemeente en brandweer toe op proactie en preventie en wordt voorlichting gegeven. Doelstelling is bewustwording van brandveiligheid en betrokkenheid. Horeca, studentenhuysvesting en seniorenhuysvesting zijn hierbij belangrijke aandachtspunten. Daarnaast bereidt de brandweer zich voor op de bestrijding (repressie) van branden.
 - **Aandachtspunten verkeersveiligheid (Mobiliteit)**
Vanuit het team Mobiliteit wordt gewerkt aan veilige netwerkstructuren en het voorkomen en verminderen van verkeersonveilige locaties.
 - **Aandachtspunten veilig ontwerp (Ruimte)**
Dit aspect wordt meegenomen in de verdere uitwerking van de Omgevingswet.
- **Aandachtspunten crisis- en rampenbestrijding (Veiligheidsregio Zuid-Limburg)**
Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de brandweezorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening. Conform de Wet op de veiligheidsregio worden deze taken voor Maastricht uitgevoerd door Veiligheidsregio Zuid-Limburg. In 2019 wordt het beleidsplan Veiligheidsregio Zuid-Limburg voor de jaren 2020-2023 ter zienswijze voorgelegd aan de raden van alle deelnemende gemeenten. Onderdeel van dit plan zijn een nieuw risicoprofiel en dekkingsplan.

Om de lokale veiligheidsopgave te verwezenlijken is dus niet alleen lokale sturing nodig. Ook moeten we kritisch blijven kijken hoe het lokale veiligheidsbelang en daarvan afgeleide thema's goed geborgd kunnen worden in bovenstedelijke netwerken. Dit vereist regie en sturing op bovenlokale netwerken. Kortom ambtelijke en bestuurlijke netwerkvorming, overleg en afstemming, lobby en waar nodig onorthodoxe manieren om het lokale belang goed voor het voetlicht te brengen. In veel gevallen is het zaak om bovenlokaal slimme en effectieve coalities te smeden om het (boven)lokale veiligheidsbelang sterker provinciaal, landelijk en internationaal voor het voetlicht te brengen. Wij maken de komende jaren dan ook dankbaar gebruik van de Tripool-samenwerking met Heerlen en Sittard-Geleen en grensoverschrijdende coalities zoals de MAHHL-samenwerking (Maastricht, Aken, Hasselt, Heerlen en Luik) en de Euregio Maas-Rijn (EMR).

Werken aan veiligheid

Bij het werken aan veiligheid zetten wij in op een zo optimaal mogelijke benutting van de lokale en bovenlokale netwerken. Daar waar de lokale veiligheidsopgave gebaat is bij een bovenlokale benadering benutten (en waar nodig organiseren) we proactief de daarvoor beschikbare/benodigde netwerken in Limburg, Nederland en over de grens.

Communicatie

Communicatie is een integraal onderdeel van de veiligheidsaanpak. In de communicatiestrategie voor de komende jaren is er aandacht voor hoe communicatie over veiligheid bijdraagt aan de veiligheidsbeleving. Hiervoor is het essentieel om dichterbij de beleving van de inwoners van Maastricht te staan en op hun informatiebehoefte in te spelen. Veiligheid betreft immers iedereen. Daarom is er een communicatieaanpak nodig die alle inwoners van Maastricht bereikt, via verschillende media en op verschillende manieren.

In de beleving van veiligheid spelen meer factoren een rol, zoals de fysieke en sociale kwaliteit van de buurt. Maar ook het gevoel dat gemeente, politie en andere veiligheidspartners serieus zaken oppakken die bewoners inbrengen. Onderzoek laat zien dat veiligheidsbeleving niet per se de angst is om slachtoffer te worden van een misdrijf, maar meer een gevoel van onbehagen. Dit ontstaat door lagere sociale cohesie en door een ervaren afstand tussen inwoner en overheid. Communicatie moet daarom bijdragen aan het verhogen van de sociale cohesie in de buurt en het verkleinen van de kloof tussen overheid en bewoner.

Stadsniveau

Grootse overheids campagnes die moeten bewijzen dat een stad veilig is, nemen dit gevoel van onbehagen niet weg. Ze werken zelfs averechts. Communicatie over veiligheid gaat immers vaak over situaties van onveiligheid. Door op stadsniveau te communiceren worden ook bewoners bereikt die zich geen zorgen maken over dit thema en er normaal niet mee geconfronteerd worden. Het doel is dan ook op maat te communiceren met degenen die 'buikpijn' hebben van bepaalde veiligheidsthema's. Als er op stadsniveau gecommuniceerd wordt, is het doel om vooral de prioriteiten uit dit plan naar voren te brengen onder een positief frame: van praten over overlast naar praten over samenleven. Voor ieder geprioriteerd thema wordt er nagedacht over een positievere boodschap met hierin aandacht voor wat inwoners zelf kunnen doen om prettig samen te leven. Hierin kan strategisch ingezet worden op preventie (wat kunt u doen om inbraak te voorkomen?). En de gemeente heeft hierin ook een normstellende rol: dit vinden wij in Maastricht niet oké en we laten u graag zien dat we eraan werken, samen met onze partners.

Buurniveau

De rol van communicatie is vooral het gesprek aangaan met bewoners. Zo kunnen we nagaan welke thema's zij als urgent ervaren. Daarbij kunnen we aandacht hebben voor de ervaring van bewoners en ingaan op welke actie zij kunnen ondernemen als ze zaken signaleren. Naast deze communicatie willen we zichtbare acties ondernemen om te laten zien dat zorgen van bewoners serieus worden genomen. Hierin is een constante dialoog tussen gemeente en buurtbewoners essentieel. De afdeling communicatie werkt actief aan een platform en manieren om dit gesprek te faciliteren om zo de kloof te verkleinen. Naast het gesprek tussen buurtbewoners en gemeente (en haar veiligheidspartners) is het ook belangrijk om het gesprek te faciliteren tussen bewoners onderling: hoe willen zij met elkaar samenleven en hoe creëren zij samen een veilige buurt? Dit draagt vervolgens bij aan de sociale cohesie in de buurt.

13 *Beïnvloedbare factoren
veiligheidsbeleving – het CCV*

14 *Communicatie – het CCV*

Operationeel niveau

Ook op operationeel niveau is het belangrijk om in gesprek te blijven met partners onderling. De thema's in dit meerjarenprogramma vragen om een integrale aanpak. Samenwerken en communicatie zijn essentieel. Het is de verantwoordelijkheid van iedere partner om in contact te blijven met elkaar over zaken die een integrale aanpak nodig hebben. Daarnaast is het doel om ook gezamenlijk te communiceren naar de inwoners om zo een heldere en eenduidige boodschap over te brengen.

Uitvoering van communicatie

De bovenstaande communicatieaanpak is ambitieus. Dat is ook de bedoeling. De komende jaren schuift de focus nadrukkelijker naar het gesprek tussen buurt en overheid en naar het juiste kanaal om dit gesprek met de juiste persoon te voeren. Dit is arbeidsintensief en vraagt om een andere manier van werken. Op dit moment wordt alle tijd die beschikbaar is voor communicatie over het thema veiligheid gestoken in het informeren van de stad en het vertellen wat bewoners zelf kunnen doen. Deze verdieping vraagt dan ook om een investering in een nieuwe manier van werken. Dit betekent dat communicatie mee de buurt in gaat, bewust strategische afwegingen maakt per case, actiever relaties gaat onderhouden met de veiligheidspartners en meer begeleiding biedt voor de leden van team veiligheid op het gebied van communicatieve vaardigheden. Want het aangaan van een gesprek vraagt om andere vaardigheden dan het enkel het zenden van een boodschap.

Communicatie Meerjarenprogramma veiligheid Maastricht 2019-2022

Naast het kiezen voor een strategische aanpak van communicatie rondom veiligheid is er ook aandacht voor hoe dit meerjarenprogramma veiligheid gecommuniceerd wordt. We willen dit programma op een laagdrempelige manier onder de aandacht van de inwoners brengen. Dat past in ons streven om veiligheid niet alleen een opgave te laten zijn van de gemeente en haar partners, maar ook inwoners van de stad te betrekken in het creëren van een veiliger Maastricht. Dit betekent dat er een publieksvriendelijke versie van komt, digitaal en op papier. De digitale versie wordt gepubliceerd op www.veiligheidmaastricht.nl. Periodiek is daar de stand van zaken van de uitvoering terug te vinden. Cijfers en inzichten worden er visueel gepresenteerd.

Overige aandachts- en uitgangspunten

Overige aandachts- en uitgangspunten

Bestuurlijke coördinatie veiligheidsbeleid

De raad stelt de kaders voor het veiligheidsbeleid. De centrale coördinatie van het veiligheidsbeleid ligt bij de burgemeester. Dit betekent dat de burgemeester met de wethouders afstemt over hun portefeuille voor zover het onderdeel is van het veiligheidsbeleid. Het portefeuillehoudersoverleg Zorg en Veiligheid (afstemmingsoverleg tussen burgemeester en wethouders sociaal) is hier in Maastricht een structureel voorbeeld van.

Uiteindelijk is het hele college verantwoordelijk voor de uitvoering van het veiligheidsbeleid. Naast deze rol als bestuurlijk coördinator heeft de burgemeester als bestuursorgaan taken en bevoegdheden op het gebied van veiligheid (vooral op het gebied van toezicht en handhaving openbare orde en veiligheid).

Lokale driehoek

De burgemeester heeft een speciale rol ten opzichte van de politie. De politie heeft 2 opdrachtgevers (gezagsdragers): de burgemeester (handhaving openbare orde) en het Openbaar Ministerie (strafrechtelijke handhaving). De politie is ook gebonden aan landelijke prioriteiten en targets. In de lokale driehoek vindt afstemming plaats over de capaciteitsinzet van de politie.

Uitvoering en monitoring

Vanuit de kerntaak van veiligheid (het organiseren van samenwerking die nodig is voor de veiligheid in onze stad) voeren wij de uitwerkingslijnen de komende jaren uit. Hiertoe vertalen wij de uitvoeringsagenda van deze vierjarige nota naar een tweejaarlijkse uitvoeringsagenda.

Wij doen dit vanuit een permanent proces van afstemming tussen interne en externe actoren (personen, organisaties, inwoners, professionals bestuurders, regio's) en sluiten hierbij zo veel mogelijk aan bij de 1-overheidsbenadering van gebieden en thema's.

Veiligheid is een dynamisch werkkterrein. Veiligheidsproblemen die opgelost lijken te zijn, kunnen er morgen weer zijn. Vraagstukken kunnen lokaal gaan spelen omdat er iets gebeurt op het wereldtoneel (bijvoorbeeld terrorismedreiging) of op een ander speelbord (bijvoorbeeld bezuinigingen in de zorg). Deze dynamiek kan het nodig maken om (tijdelijk) van onze veiligheidsagenda af te wijken om een acuut en niet voorzien veiligheidsvraagstuk met partners aan te pakken. Die beslissing neemt altijd de lokale driehoek.

Met deze dynamiek en onvoorspelbaarheid in ons achterhoofd weten we 1 ding zeker: lokale veiligheid vereist een permanente en intensieve aandacht, een scherpe sturing, een directe betrokkenheid van onze inwoners, vasthoudendheid waar het gewenst is en maatwerk en flexibiliteit waar dat gevraagd wordt.

De effecten die aan onze missie zijn verbonden (objectieve en subjectieve indicatoren) en de resultaten van onze aanpak meten wij continu. Wij brengen hier op geregelde tijden bestuurlijk verslag van uit. Wij doen dit vanuit ons Maastrichts Informatieknooppunt en we rapporteren via de P en C-cyclus aan college en raad over de stand van zaken. Ook rapporteren we elk kwartaal aan de lokale driehoek.

Evaluatie

Wij beseffen dat de dynamische veiligheidsomgeving kan botsen met vierjaarlijkse ambities, doelen en prioriteiten. Daarom evalueren wij de stand van zaken van onze uitvoering na 2 jaar als de helft van deze beleidsperiode is bereikt. Als uit deze evaluatie blijkt dat de veiligheidskoers van de stad, qua benadering of thematiek, om een andere richting vraagt, dan worden gemeenteraad en college van burgemeester en wethouders hierover besluitvormend in positie gebracht. Mochten eerder signalen aanwezig zijn die om bijstelling vragen en die niet op deze evaluatie kunnen wachten, dan reageren wij hierop met voorstellen op maat.

Organisatiebrede ontwikkelingen

De doelen en uitgangspunten die vanuit dit veiligheidsprogramma de komende jaren in uitvoering worden genomen, vinden voor een groot deel plaats vanuit of parallel aan een organisatiebrede heroriëntatie op opgavegericht, burgergericht en gebiedsgericht werken (Academie De veranderende overheid). Waar mogelijk wordt vanuit veiligheid hierop aangesloten en wordt op uitgangspunten geanticipeerd. Dit geldt ook voor aansluiting bij de in voorbereiding/uitvoering zijnde initiatieven zoals Omgevingswet, pilots sociale innovatie/Blauwe zorg in de wijk, experimenten van het Maastricht LAB. Daar waar de veiligheidsopgave een wijziging vraagt van de huidige bezetting en organisatie van het gemeentelijke team Veiligheid wordt de organisatie aangepast.

Inzet middelen (personeel en financieel)

Uitgangspunt is dat de uitvoering van dit meerjarenprogramma plaatsvindt binnen de kaders en budgetten van de reguliere gemeentebegroting. De in de begroting 2019 hiertoe toegekende aanvullende middelen (Programma 1 Veiligheid) maken onderdeel uit van dit meerjarenprogramma.

Voorzien is in de aanstelling van een analist (2019) en een criminoloog (2020), beiden in relatie tot de aanpak van ondermijning. Ook is voorzien in de aanstelling van een projectmanager 'veiligheid en zorg' (2019) (zie hiervoor de paragraaf verbinding sociaal domein), allemaal conform de middelen die hiervoor in de Begroting 2019 zijn voorzien.

Per 2020 zijn daarnaast vanuit de begroting middelen ter beschikking om te communiceren op een manier die de veiligheidsbeleving verhoogt. Dit bedrag kunnen we gebruiken om deze communicatieaanpak te implementeren.

In dit MJP is vooruitlopend op besluitvorming over het raadsvoorstel (Raadsvoorstel 'Tegengaan drugsoverlast, criminaliteit en ondermijning', raad 12 februari 2019) reeds rekening gehouden met deze aanpak. In de begroting 2019 zijn hiervoor middelen gereserveerd in afwachting van een raadsbesluit.

Naast deze personele middelen zijn vanuit dit meerjarenprogramma naar verwachting nog investeringen nodig voor de doorontwikkeling van het Maastrichts Informatieknoppunt/Intelligence. Vanuit het gemeentelijke project 2019-45 "Onderzoeksopdracht Strategiebepaling Managementinformatie" wordt in 2019 door de teams Business Intelligence, Veiligheid en team Frontoffice (advies over informatie- en gegevensmanagement) op basis van onderzoek een visie uitgewerkt hoe deze kwaliteitsslag doorgevoerd kan worden. Vanuit deze visie kan de "MIK/intelligence-opgave" concreter worden geformuleerd. Daar waar hiervoor investeringsmiddelen noodzakelijk zijn, zullen deze middelen afzonderlijke voorstellen aan de raad worden voorgelegd.

Bijlagen

Bijlage I: Definitie veiligheid/veiligheidsvelden

Kernbeleid Veiligheid

Definities

Veiligheid is de gewenste mate van ordening en rust in het openbare leven en de gewenste mate van bescherming van leven, gezondheid en goederen tegen acute of dreigende aantasting. Onveiligheid is alles wat daarop een inbreuk maakt. De term onveiligheid slaat op de feitelijke (geregistreerde) aantastingen en de concrete gevaren die de mensen in onze samenleving bedreigen (objectieve onveiligheid) als op de beleving en gevoelens van onveiligheid (subjectieve onveiligheid).

Sociale veiligheid omvat alle vormen van criminaliteit en overlast waar burgers, bedrijven en instellingen mee te maken krijgen. Sociale veiligheid kan worden omschreven als het voorkomen en beheersen van geweld, criminaliteit en het voorkomen van aantasting van de openbare orde.

Onder criminaliteit vallen gewelddelicten (zoals mishandeling, bedreiging, overval, verkrachting), diefstallen (inbraak, zakkenrollerij, winkeldiefstal) en vernieling van private en publieke goederen.

Bij overlast gaat het om gedrag dat op zichzelf niet altijd strafbaar is, maar wel als hinderlijk of intimiderend wordt ervaren. Denk aan bepaalde vormen van (seksuele) straatintimidatie, onbeleefdheden, rondslingerend vuil en scheldpartijen.

Fysieke veiligheid is het gevrijwaard zijn (en het gevrijwaard voelen) van gevaar dat voortvloeit uit ongevallen van diverse aard. Dit gevaar bedreigt materiële en immateriële zaken die de maatschappij waardevol acht, zoals leven en gezondheid van mens en dier, goederen, het milieu en het ongestoord functioneren van de maatschappij. Bij fysieke veiligheid gaat het dan bijvoorbeeld om verkeersveiligheid, milieu-, bouw- en constructieve veiligheid, het verkleinen van de kans op rampen en calamiteiten, *crowd control* en *crowd management* en om brandveiligheid en crisisbeheersing.

Veiligheidsvelden Kernbeleid Veiligheid VNG: Kernbeleid Veiligheid VNG 2017

Veilige woon- en leefomgeving	Bedrijvigheid en veiligheid	Jeugd en veiligheid	Fysieke veiligheid	Integriteit en veiligheid
1.1 Sociale kwaliteit	2.1 Veilig winkelgebied	3.1 Jeugdoverlast	4.1 Verkeersveiligheid	5.1 Polarisation en radicalisering
1.2 Fysieke kwaliteit	2.2 Veilige bedrijventerreinen	3.2 Jeugdcriminaliteit/ individuele probleemjongeren	4.2 Brandveiligheid	5.2 Georganiseerde/ ondermijnde criminaliteit
1.3 Objectieve veiligheid/veel voorkomende en 'high impact'-criminaliteit	2.3 Veilig uitgaan	3.3 Jeugd, alcohol en drugs	4.3 Externe veiligheid	5.3 Veilige Publieke Taak
1.4 Subjectieve veiligheid	2.4 Veilige evenementen	3.4 Veilig in en om de school	4.4 Rampenbestrijding en crisisbeheersing	5.4 Informatie-veiligheid
	2.5 Veilig toerisme			5.5 Ambtelijke en bestuurlijke integriteit

Bijlage II: Uitvoeringsagenda 2019-2020

Prioritaire aanpak veiligheid

Uitvoeringsagenda: actielijnen ondermijning 2019-2020

- Voortzetting integrale aanpak ondermijnende personen en criminele samenwerkingsverbanden:
 - Vanuit een doorlopende inzet zetten we de aanpak van ondermijning voort (inzet van bestuurlijke instrumenten (zoals Wet Bibob en Flexteam) en integrale aanpak ondermijning vanuit de netwerksamenwerking RIEC/RIEC-convenant). De aanpak van drugscriminaliteit, mensenhandel en vastgoedfraude krijgt in 2019/2020 hierbij extra aandacht.
 - Het lokale Integrale Ondernijningsbeeld (IOB Maastricht 2018) wordt de eerste helft van 2019 in afstemming met de lokale driehoek vertaald in gerichte thema- en/of subjectgerichte maatregelen.
 - In 2019 werken we lokaal het project 'Vastgoed in beeld' (witwassen via vastgoed) uit. Hiervoor zijn vanuit het landelijke Ondernijningsfonds voor 3 jaar middelen toegezegd (€ 200.000,- per jaar).
 - In 2019/2020 wordt de opsporing en controle van illegale prostitutie en arbeidsuitbuiting geïntensiveerd. Dit met als doel het tegengaan van mensenhandel en het aanpakken en voorkomen van overlast hiervan. Vanuit een in te richten lokale werkgroep mensenhandel werken wij gecoördineerd en informatiegestuurd aan de aanpak van daders van mensenhandel en een gerichte opvang en begeleiding van slachtoffers.
- Zichtbaarder maken van ondermijnende fenomenen
 - We vergroten de maatschappelijke weerbaarheid tegen ondermijning door:
 - gerichte communicatie, ondersteuning en bescherming van bewoners in hun weerbare houding. In 2019 worden hiervoor acties (voorlichting/campagnes) voorbereid die in 2020 worden uitgevoerd (veiligheid/communicatie/sociaal domein).
 - in 2019 (vanuit de prestatieafspraken met de Maastrichtse corporaties) een pilot Ondernijning nader uit te werken in een (niet nader te noemen) kwetsbare buurt in Maastricht. Deze pilot richt zich op het herkennen en doorbreken van ondermijnende invloeden in de buurt.
 - We vergroten de bestuurlijke weerbaarheid tegen ondermijning. Het betreft:
 - het weerbaar maken van het lokale bestuur door ambtelijke en bestuurlijke bewustwording te vergroten (meervoudig kijken).
 - vergroten van kennis, inzicht en tools in relatie tot bestuurlijke mogelijkheden om facilitering van ondermijnende activiteiten te voorkomen en drempels hiertegen op te werpen.
 - Voortzetting en optimalisering van de aanpak Veilige Publieke Taak. Deze aanpak richt zich op het voorkomen en tegengaan van agressie en geweld tegen mensen met een (semi-)publieke taak.

In 2019 wordt (Team Bestuurszaken en Externe betrekkingen in afstemming met het Team Veiligheid) een plan van aanpak hiervoor uitgewerkt en aansluitend (2019/2020) uitgevoerd.

Uitvoeringsagenda: actielijnen veelvoorkomende criminaliteit 2019-2020

- Voortzetting plannen van aanpak inzake HIC en vermogenscriminaliteit.
De plannen van aanpak van de diverse High Impact Crimes/vermogenscriminaliteit (zoals woninginbraak, overvallen, straatroof, zakkenrollen) worden vanuit een doorlopende inzet verder uitgevoerd. We doen dit informatiegestuurd: op topdruktedagen is bijvoorbeeld meer inzet op zakkenrollerij, in de wintermaanden woninginbraak. In 2019 is hierbij (in samenwerking met Qpark) extra inzet op voertuigcriminaliteit.
- Versterken van burgerverantwoordelijkheid en burgerparticipatie door:
 - *het vergroten van het bewustzijn van het eigen handelingsperspectief (gerichte voorlichting over wat inwoners zelf kunnen doen om criminaliteit te voorkomen) (voorbereiding 2019, uitvoering 2020, (Veiligheid/Communicatie).*
 - *het stimuleren van Buurt WhatsApp-groepen/buurtpreventie (doorlopend).*
- Versterken inzet van integrale middelen zoals Digitaal Opkopers Register, bestuurlijke maatregelen en predictive policing (informatiegestuurd voorspellen van criminaliteit) (doorlopend vanaf 2019).
- Ingezet wordt op een verdere professionalisering van de sluitende persoon- of systeemgerichte aanpak, waaronder de aanpak Top X en in de preventieve sfeer de uitrol (onder voorbehoud van financiering) van het experiment Citydeal Zorg voor Veiligheid in de stad met de focus op jongeren die zich dreigen aan te sluiten bij criminele netwerken (2019) (Veiligheidshuis/Sociaal domein).

Uitvoeringsagenda: actielijnen veiligheidsgerelateerde overlast 2019-2020

- Verbetering samenhangende aanpak veiligheidsgerelateerde overlast
 - *Aanstelling van een overlastregisseur (1e helft 2019) die zich richt op een samenhangende aanpak van (veiligheidsgerelateerde) overlast, onder andere de inbedding van een integrale gebieds-/thema-gerichte overlastaanpak (voorbereiding 2019, implementatie 2020).*
 - *Uitwerking samenhangende ontvangst en doorgeleiding overlastmeldingen. Het betreft de doorontwikkeling van de informatiepositie over overlast (-meldingen): het integraal verzamelen, filteren en beoordelen van meldingen (inclusief de daarbij helpende automatiserings-/ICT-doorontwikkeling) (2019 1e concrete stappen).*
- Thema- en/of gebiedsgerichte uitwerking van samenhangende plannen van aanpak voor diverse vormen van veiligheidsgerelateerde overlast (doorlopend vanaf 2019), zoals:
 - *(zware) woonoverlast (inclusief zwaardere studentenoverlast, Top X) (2019/2020). Naast het Veiligheidshuis en het sociaal domein zijn ook de woningcorporaties vanuit de prestatieafspraken 2019 hierbij belangrijke partners. In dit kader wordt ook gezien of en zo ja hoe bij woningsluitingen rekening gehouden moet/kan worden met persoonlijke omstandigheden.*
 - *overlast personen met verward gedrag (als onderdeel plan van aanpak Bouwstenen voor Maatwerk). Het betreft onder andere het mede ontwikkelen en implementeren van het Kennis- en Adviesknooppunt Aanpak Personen met verward gedrag op Zuid-Limburgs niveau (pilot 2019, bouwsteen 9 Informatievoorziening). De problematiek is veelal multicomplex van aard en wordt gekenmerkt door zorgmijndend gedrag. Het knooppunt richt zich op de koppeling van het zorg- en veiligheidsdomein bij het beoordelen van meldingen inzake personen met verward gedrag en toeleiding naar passende zorg en/of een andere aanpak.*
 - *In 2019 onderzoeken wij welke (nieuwe) mogelijkheden/instrumenten er zijn om de effectiviteit van de huidige aanpak van straathandel te vergroten met als doel om vanaf 2020 vanuit een vernieuwde aanpak drugshandel in de openbare ruimte te bestrijden.*

Uitvoeringsagenda: actielijnen veiligheidsbeleving 2019-2020

- Gebiedsgerichte aanpak veiligheidsbeleving. Gewerkt wordt (veiligheid/ procesregisseur veiligheidsbeleving) aan een “Maastrichtse methode” voor verbetering van de veiligheidsbeleving in de Maastrichtse buurten (Plan van aanpak, 2e kwartaal 2019). Het plan richt zich op bewustwording, commitment en draagvlak voor een integrale aanpak van veiligheidsbeleving (inwoners en in- en externe partners).
- *Als onderdeel hiervan wordt het 1e kwartaal 2019 (vanuit de resultaten van de Integrale Veiligheidsmonitor 2017) een nadere analyse opgeleverd (Saxion Hogeschool) van de veiligheidsbeleving in een vijftal Maastrichtse buurten. Aansluitend wordt op basis hiervan per buurt en met de buurt beoordeeld welke maatwerk aanpak nodig is om de veiligheidsbeleving in de buurt te vergroten.*
- *Vanuit dit Plan van aanpak en rekening houdend met de organisatiebrede ontwikkeling van opgave- en gebiedsgericht werken wordt de opstelling van buurtagenda's (2e helft 2019/2020) geprioriteerd en in samenspraak met de buurt uitgewerkt. Deze buurtagenda's vormen tevens input vanuit veiligheid bij de opstelling van andere gebiedsgerichte plannen.*
- Communicatie veiligheidsbeleving (voorbereiding 2019/implementatie 2020).
Bij het verbeteren van veiligheidsbeleving is communicatie een belangrijk middel. Een gerichte communicatieaanpak heeft een positief effect op het veiligheidsgevoel van onze inwoners. Een dergelijke communicatieaanpak wordt in 2019 uitgewerkt en in 2020 uitgevoerd (team communicatie).

Informatiegestuurd

Versterking informatiepositie veiligheid - uitwerkingslijnen 2019-2020:

- Doorontwikkeling Maastrichts Informatieknooppunt (MIK)/Intelligence (doorlopend)
 - *Uitbreiding/verbinding met nieuwe relevantie informatiebronnen waaronder een goede verbinding met informatie (kwantitatief en kwalitatief) vanuit het sociale en fysieke domein.*
 - *Inzet slimme tools waardoor netwerken in kaart gebracht kunnen worden en gerichte analyse kan plaatsvinden.*
- Actueel lokaal ondermijningsbeeld
Het Regionale Informatie- en Expertisecentrum (RIEC) heeft de opdracht om met de daarbij aangesloten netwerkpartners te zorgen voor een periodiek geactualiseerd Maastrichts ondermijningsbeeld. Over de actualiseringsfrequentie vindt nadere afstemming (2019) met het RIEC plaats.
- Gevraagd en ongevraagd wordt bestuur en management periodiek voorzien van actuele overzichten van de veiligheidssituatie in de stad/buurt en/of met betrekking tot alle actuele veiligheidsthema's.
- Bij het uitwerken van dit veiligheidsprogramma (in plannen en andere uitvoeringsmaatregelen) worden waar mogelijk effect- en prestatie-indicatoren opgenomen teneinde de effecten en resultaten van de uitwerking te kunnen monitoren (doorlopend).

Vanuit solide verbindingen

Uitvoeringsagenda: actielijnen toezicht en handhaving 2019-2020

- Ketenbenadering overlast en criminaliteit op straat en buurtniveau (voor de voordeur) (2019/2020).
Vanuit dit meerjarenprogramma en het Meerjarenprogramma handhaven openbare ruimte (raad tweede kwartaal 2019) wordt aansluitend een samenhangende ketenbenadering uitgewerkt.
- In 2019 wordt door team Handhaven Openbare Ruimte – in de vorm van een pilot in Wittevrouwenveld - een gebiedsgerichte operationele aanpak uitgewerkt, waarbij professionals (wijkgebonden medewerkers handhaven openbare Ruimte, wijkagent, het buurtkader) samen met bewoners concrete en beïnvloedbare overlastsituaties bespreken.

Uitvoeringsagenda: concrete actielijnen verbinding sociaal domein 2019-2020

- Verbinden aanpak veiligheid met aanpak zorg
 - *Het eerste kwartaal van 2019 wordt een projectmanager 'veiligheid en zorg' aangesteld, die domeinoverstijgend en opgavegericht werkt aan een structurele en geborgde verbinding tussen veiligheid en het sociaal domein, zowel beleidsmatig als uitvoerend en zowel thematisch.*
 - *In 2019/2020 wordt de inrichting van een lokaal netwerk sleutelfiguren (tegengaan van polarisatie en radicalisering) voortgezet; de vaststelling en implementatie van het landelijk modelconvenant NCTV persoonsgerichte aanpak radicalisering vindt in 2019 plaats.*
 - *Doorontwikkeling huidige aanpak nazorg ex-gedetineerden vanuit de Veiligheidshuizen Limburg: 2019/2020.*
 - *In 2019 wordt bezien hoe zorg in relatie tot het (RIEC) project mensenhandel geborgd kan worden.*
 - *In 2019 wordt vanuit het sociaal domein het landelijke meerjarenprogramma 'Geweld hoort nergens thuis' in een regiovisie Zuid-Limburg Geweld in Afhankelijkheidsrelaties (GIA) uitgewerkt en van een bijbehorend plan van aanpak voorzien. Het betreft een visie en maatregelen om huiselijk geweld en kindermishandeling terug te dringen en duurzaam op te lossen (Multidisciplinaire Aanpak ++).*
 - *In 2019 wordt de omvang van het thema seksuele intimidatie in de stad inzichtelijk gemaakt en indien nodig van een gerichte aanpak voorzien (sociaal domein/veiligheid).*
 - *De maatwerk aanpak voorkomen huisuitzettingen wordt uitgebreid, 2019).*
 - *Het (mee)ontwikkelen en implementeren van het Informatie- en kennisknooppunt aanpak personen met verward gedrag op Zuid-Limburgs niveau (pilot 2019).*
- In 2019/2020 vindt verdere uitwerking en uitrol plaats van de Citydeal Zorg voor veiligheid in de stad (onder voorbehoud van financiering/subsidieverzoek loopt) (Veiligheidshuis/sociaal domein).
- Versterking samenwerking Veiligheidshuis en sociaal domein, onder andere door:
 - *het participeren in een integrale aanpak huisvesting moeilijk plaatsbaren (doorlopende aanpak). In dit kader vindt in 2019 een uitbreiding plaats van de aanwijzing van oefenwoningen voor moeilijk plaatsbaren. (Veiligheidshuis/sociaal domein).*
 - *het voorbereiden van een plan van aanpak (2019) op het hele gezin rondom een Top X-persoon ter voorkoming van intergenerationele problematiek (voorbereiding 2019, implementatie 2020).*

Uitvoeringsagenda: actielijnen verbinding fysiek domein 2019-2020

- Aanhaking proces Omgevingswet (doorlopend).
- Veiligheid is goed aangehaakt bij de gemeentelijke voorbereiding op de Omgevingswet (2021). In 2019 en 2020 wordt deze aanhaking gecontinueerd.
- Afstemming over deelaspecten fysieke veiligheid (doorlopend vanuit vakdiscipline):
 - aandachtspunten brandveiligheid (WABO/Brandweer)
 - aandachtspunten verkeersveiligheid (Mobiliteit)
 - aandachtspunten veilig ontwerp (Ruimte)
- Aandachtspunten crisis- en rampenbestrijding (Veiligheidsregio Zuid-Limburg) (doorlopend). In 2019 en 2020 wordt stapsgewijs verder gewerkt aan versterking van de samenwerking tussen de Veiligheidsregio Zuid-Limburg en Noord-Limburg. Een en ander op basis van de daartoe reeds uitgewerkte afspraken.

Reguliere aanpak veiligheid

- **Highlights veilige woon- en leefomgeving**
 - De integrale, persoonsgerichte aanpak van daders vanuit het Veiligheidshuis blijft een belangrijke pijler. Dit mede in relatie tot de Top X-aanpak, een methodiek gericht op selectie en aanpak van plegers op het gebied van overlast en criminaliteit. Kern daarvan is dat daders en indien nodig hun gezinssysteem, de juiste combinatie van zorg, strafrechtelijke en bestuurlijke maatregelen krijgen.
 - Inzet op reguliere handhavinginstrumenten tegen overlastgevende en ordeverstorende gedragingen. Dit betreft onder meer:
 - APV-bevoegdheden burgemeester: opleggen gebiedsontzegging, instellen samscholingsverbod, opleggen last onder dwangsom drugsrunners, sluiting lokaal op grond van openbare orde, vaststellen veiligheidsrisicogebied ten behoeve van preventief fouilleren, vaststellen gebied voor cameratoezicht;
 - Gemeentewet bevoegdheden burgemeester: lichte bevelsbevoegdheid bij (dreigende) verstoring van de openbare orde, toepassing maatregelen ernstige overlast en voetbalvandalisme, bevelsbevoegdheid bij toezicht op openbare samenkomsten en publieke lokalen, sluiting woning in geval van ernstige overlast, gebiedsaanwijzing voor spoed-preventief fouilleren, toepassing noodbevoegdheden.
 - Opiumwet bevoegdheid burgemeester: opleggen last onder bestuursdwang (sluiting woning) voor tegengaan aantasting woon- en leefklimaat door drugshandel in/vanuit panden.
 - Onderzoek naar mogelijkheden om op te treden tegen (seksuele) straatintimidatie.
 - Invoering Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) per 1 januari 2020. De wet gaat de Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen (Bopz) vervangen en biedt handvatten om mensen met geestelijke problemen die niet vrijwillig in zorg gaan, zorg te verplichten. In afstemming met onze partners (zoals Geestelijke gezondheidszorg (GGZ), Openbaar Ministerie en politie) bereiden wij ons in 2019 als gemeente hierop voor (afstemming sociaal domein en veiligheid).

- **Highlights bedrijvigheid en veiligheid**

- Veilige winkelgebieden/veiligheid bedrijventerreinen
Wij zetten vanuit het Keurmerk Veilig Ondernemen de samenwerking met winkeliers en ondernemers voort. Wij blijven ons baseren op de huidige afspraken dat de gemeentelijke ondersteuning afhankelijk is van het draagvlak en de verantwoordelijkheid voor deze keurmerken bij de winkeliers en ondernemers zelf.
- Veilig uitgaan, veilige evenementen, veilig toerisme
Samen met organisatoren en partners van evenementen dragen wij zorg voor een zo veilig mogelijk verloop van evenementen in de stad. Met de politie vindt afstemming plaats over (eventuele knelpunten in relatie tot) hun capaciteit.

- **Highlights jeugd en veiligheid**

- Jeugd, alcohol, drugs
In afstemming met het sociaal domein, politie en Handhaving openbare ruimte en horeca wordt preventief en repressief aandacht besteed aan alcohol- en drugsgebruik onder jongeren. Belangrijk onderdeel hiervan is voorlichting in relatie tot onderwijs, uitgaan, evenementen, onder andere vanuit het Meerjarenpreventie- en handhavingsplan jeugd alcohol en omgeving.
- Veilige en gezonde school
Veiligheid in en om de school (inclusief kindcentra en voortgezet-onderwijs-scholen). In afstemming met het team Onderwijs wordt ingezet op een beweging naar voren, eerder (leeftijd) en preventiever. Deze inzet richt zich op het opvoeden van jongeren in burgerschapszin en waarden en normen (pesten, cyberpesten, loverboys) en levert zo een bijdrage aan het veiligheidsgevoel in de buurt en op school.

- **Highlights fysieke veiligheid**

- Veiligheidsregio Zuid-Limburg
Wij zorgen in afstemming met de Veiligheidsregio Zuid-Limburg en de daaraan verbonden partners dat de stad goed is voorbereid op crises en rampen. In 2019 wordt het beleidsplan voor de jaren 2020-2023 ter zienswijze voorgelegd aan de raden van alle deelnemende gemeenten. Onderdeel van dit plan zijn onder andere een nieuw risicoprofiel en dekkingsplan.
- Brandveiligheid
Om de brandveiligheid te borgen zien de gemeente Maastricht en brandweer Zuid-Limburg toe op proactie en preventie en wordt voorlichting gegeven aan doelgroepen. Het doel is bewustwording van en betrokkenheid bij brandveiligheid. Daarnaast bereidt de brandweer Zuid-Limburg zich voor op bestrijding van branden.

- **Highlights integriteit en veiligheid**

- Radicalisering en polarisatie

- Wij zetten onze aanpak van islamitische radicalisering voort. Gelet op het 48e Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland van de NCTV (meer signalen van rechtsextremistische radicalisering) hebben wij ook aandacht voor andere vormen van radicalisering en polarisatie (2019). In het in de eerste helft van 2019 door het college vast te stellen Uitvoeringsprogramma radicalisering en polarisatie 2019-2020 is deze aanpak uitgewerkt.
- In preventieve zin zetten wij deskundigheidsbevordering voort, onder andere op scholen en bij eerstelijns medewerkers (2019-2020) en wordt het meld- en adviespunt radicalisering doorontwikkeld (2019).
- Wij verbreden ons lokale netwerk van sleutelfiguren om onze informatiepositie en aanpak van radicalisering te versterken (2019). Dat doen we in nauwe afstemming met in- en externe partners vanuit het sociale domein (2019-2020).

- Cybercrime als ontwikkelthema

Wij analyseren met partners onze rol en bijdrage op het gebied van cybercrime. Hierbij kijken we of onze organisatie goed beveiligd is (cybersecurity). En we bekijken welke rol, positie en mogelijkheden de gemeente heeft bij het handhaven van openbare orde- en veiligheidsvraagstukken als die zich als een virtueel verlengstuk van de openbare ruimte manifesteren.

